

SOȚUL SĂRĂCIEI

Vasile TODI

Undrea, luna încărcată de bucuria sărbătorilor, mă regăsește între pădurile Tocului, departe de vânzoleala urbană. Susură pârâul, ca pieptenul trecut prin părul femeii iubite și îl ascult la ceas târziu din noapte, când, o fată frumoasă, frumoasă pentru că fură somnul tuturor, care o iubesc și îl doarme ea, mă sună, pentru a-mi reaminti răspunsul frunzei care întrebată fiind: „Ești trandafir?”, răspunde: „Nu, nicidecum, sunt o frunză”. „Nu, ești un trandafir”. „Nu, sunt o frunză, dar am stat cândva lângă un trandafir”. Innobilare prin contiguitate?

Prețuiesc această fată mușcată de viciul lecturii, ca pe o bucurie, pe care vremea a adus-o la vreme.

În drumul meu de la câmpie spre casa mea din muntele dezveșmântat de podoabă, acolo, unde voi petrece cu familia a treia zi de

Crăciun, așteptând dubașii cu tricolor la căciuli, am oprit la Mănăstirea Basilica Papală „Maria Radna”, aflată sub ocrotirea Sfântului Francisc, și care, astăzi, din cauza lipsei de frați, se află în grija clerului diecezan. Francisc din Assisi, soțul Sărăciei, pe care vesela, înalta dispoziție nu l-a părăsit nici când, orb fiind, s-a apropiat de moarte. Le fac cunoscute, din ascunzișurile memoriei, celor dragi, care mă însoțesc, binecuvântarea Sfântului, din dimineața în care călugării l-au găsit muribund, într-un colț dintr-o grădină, jos pe pământ, fără somn din pricina durerilor și a șobolanilor care mișunau peste el: „Binecuvântat fii, Doamne, pentru fratele Soare, Binecuvântat fii, Doamne, pentru sora Lună, pentru fratele Vânt, pentru fratele nostru Focul. Și când să-și dea duhul, s-a ridicat și le-a spus să adauge ei imnurilor sale și acest vers: „Binecuvântat fii, Doamne, și pentru sora Moarte.” O poveste veți spune; poate, dar cât

de frumoasă...

La plecare, din aproape spre departe, admir fructul acestei mari osteneli creștine, acest lăcaș unic în perimetrul ecleziastic din România. O clipă, dorința de a mă întoarce.

Dacă piramidele faraonilor au fost lucrate sub cnut, bisericile lui Hristos, au fost înălțate din dragoste. Și totuși, de ce omul este pricină ca ochiul omului să plângă?

La radioul din habitacul mașinii, aflu că Mihail Gorbaciov consideră că Vladimir Putin, a urcat pe acea treaptă a truției, de unde se crede Dumnezeu. Nu, eu cred că istoria Rusiei, l-a chemat pe acest bărbat, să pețască Europa. Nu spunea Kazantzakis că Orientul va fi bărbatul Europei? Înțelegând prin Orient, Rusia.

În această vreme, Klaus Iohannis este noul președinte al României. Poporul a înțeles bine: ceea ce desparte religia, trebuie să unească conștiința națională.

Seara Crăciunului nost'

Seara Crăciunului nost'
Mare bucurie-o fost
Și-a fost bucurie-n lume
De-așa mare minune

Iosif cu Sfânta Maria
Pornit-au călătoria
Și-au ajuns într-un oraș
Și-au cerut puțin sălaş

Să îi lase să se culce
Noaptea-n drum să nu-i apuce
Iar oamenii din cetate
I-au răspuns cu răutate.
Du-te, du-te și ne lasă
Că n-ai loc la noi în casă.
Atunci Preasfânta Fecioară
Ieși din oraș afară.

Și-au ajuns la cei săraci
La un grajd cu niște vaci
Sosi vremea la Maria
Ca să nască pe Mesia.
Și-a născut un prunc frumos
Și-L numea Iisus Hristos
Care cu puterea Sa
Va înțelepți lumea.

LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI • LA PAS PRIN CAPITALA BANATULUI

IOAN HAȚEGAN

În secolele trecute, apa potabilă a fost una dintre problemele majore ale Primăriei timișorene. Inițial, s-a încercat aducerea apei prin conducte. Mai apoi, a început forarea de puțuri în interiorul Cetății. Apa nu era deloc bună. Trebuiau găsite adâncimea și straturile freatice potabile, pentru ca orașul să beneficieze de apă. Zeci și zeci de fântâni sunt săpate în locuri publice, în curțile clădirilor militare, ecleziastice și civile din Cetate. Experiența asediului din anul 1849 i-a făcut precauți pe orașeni. Mai aproape de noi, cam acum un veac și ceva, Primăria îl aduce ca meșter fântănar pe Julius Seydl din Vârșeț. În 1890, meșterul începe să foreze în Piața Unirii, căutând pânza de apă freatică. Timp de patru ani, cercetările sunt fără rezultat; apa nu poate fi bătută. Gurile rele ale vremii spuneau că meșterul nu sapă unde trebuie. Mai târziu, după zeci de ani, s-au găsit țevi de foraj în curtea unor

Fântâna Arteziană din Piața Unirii

clădiri din piață, semn că adevărul era de partea lor. Oricum ar fi fost, în anul 1894, meșterul raportează Primăriei încheierea acțiunii. În piață există o fântână arteziană, forată până la 412 metri adâncime, iar apa minerală are proprietăți curative. Dacă la început localnicii mai strâmbau din nas la prima înghițitură de apă, mai

apoi s-au obișnuit, și azi, la fântână, este zilnic un adevărat pelerinaj: cu damigene și recipiente din plastic, timișorenii își iau porția de apă. Și o fac în fiecare zi. Și nu sunt doar bătrâni, ci de toate vârstele. O dată ce te obișnuiești cu gustul apei, nu mai vrei alta. Și mai trebuie să cunoașteți faptul că apa minerală carbogazoasă din Piața Unirii este indicată pentru tratamentul gastritelor hipersecretorii și hiperacide, ulcerului gastric și duodenal, tulburărilor după stomac operat, colitelor cronice de fermentație sau de putrefacție, insuficienței hepatice secundare, exceselor alimentare și alcoolice (așa că, după un chef, hai la apă minerală în Piața Unirii), hepatopatiei posthepatice; pentru cura de repaus a căilor biliare, tulburări ale rinichilor și după operații de rinichi, stări de alergii alimentare, diabetul zaharat ușor, fără acidoză. Cele de mai sus nu le spun eu, ci medicii. Să-i ascultăm așadar și să bem o apă minerală de Timișoara. Oricând, dar nu oricât. Ci doar un strop...

Foaia Arhiepiscopiei Aradului

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

TREI DECENII DE SLUJIRE A ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE TIMOTEI, ARHIEPISCOPIUL ARADULUI

Pr. Filip ALBU

Școlile teologice arădene, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Aurel Vlaicu” împreună cu Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Arad au organizat, vineri, 28 noiembrie, un moment festiv cu prilejul aniversării a cinci ani de la ridicarea în rang de Arhiepiscopie a Eparhiei Aradului, la care se adaugă împlinirea a trei decenii de slujire a Înaltpreasfințitului dr. Timotei, Arhiepiscopul Aradului, în scaunul vlădicesc din orașul de pe Mureș.

Acest eveniment a debutat cu oficierea unui Te Deum de mulțumire în capela facultății. Aici, părintele decan, pr. prof. dr. Ioan Tulcan a amintit despre cele două evenimente, evidențiind câteva dintre elementele istorice valoroase care au stat la baza ridicării în rang a Eparhiei Aradului, amintind apoi și de momentul plin de mare emoție, „pentru prilejul binecuvântat de la Dumnezeu de a fi părtași la aniversarea a trei decenii de slujire arhipăstorească a IPS Timotei. Este un prilej binecuvântat de a încerca să surprindem, fiecare dintre cei care s-au bucurat de purtarea de grijă a Înaltpreasfinției Sale, crâmpie, aspecte și coordonate ale acestei slujiri, cu scopul de a încerca să aducem un respectuos omagiu părintelui nostru duhovnicesc, dar, totodată, de a învăța fiecare dintre păstoriții săi, din lucrarea și rugăciunea ierarhului nostru și de a mărturisi mereu ce înseamnă iubirea față de Biserică și de a ne spori zelul pentru slujirea ei și mărturisirea credinței celei mântuitoare în fața lumii”.

Slujire și demnitate în Arhiepiscopia Aradului

După aceea, în prezența ierarhului și a Permanenței Arhiepiscopiei Aradului, a conducerii Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, prin prof. dr. Lizica Mișu și prof. dr. Ramona Lile, a părinților profesori de la facultate și seminar, a studenților și a elevilor,

aula facultății a găzduit un simpozion omagial intitulat „Slujire și demnitate în Arhiepiscopia Aradului”.

În deschidere, prof. Lizica Mișu, președinta Consiliului academic, a evocat asistenței momente importante, „ce au avut o rezonanță aparte, atât în plan personal, cât și instituțional, odată cu venirea Înaltpreasfinției Sale ca ierarh la Arad. Pentru tot efortul de susținere a

Facultății de Teologie, sub deviza împreună, vă mulțumim și vă urăm multă sănătate și să ne dea Bunul Dumnezeu să ajungem și la celelalte aniversări tot împreună”. La rândul său, prof. Ramona Lile a felicitat facultatea pentru organizarea acestui moment festiv, asociindu-se urărilor adresate Înaltpreasfinției Sale.

Pr. prof. Pompiliu Gavra, directorul Seminarului din Arad, a subliniat în cuvântul

său rolul foarte important al părinților în devenirea unor personalități, așa cum s-a întâmplat și în cazul ucenicului Timotei, pomenit de Apostolul citit la slujbă. Așadar, „mulțumim părinților Înaltpreasfinției voastre și vă mulțumim și dumneavoastră pentru iubirea cu care ne cuprindeți și ne reuniți ca într-o mare familie”.

Pr. prof. Cristinel Ioja, președintele

Senatului, în alocuțiunea intitulată: „Cinstire arhierului și dascălului nostru”, a arătat că, „în linii generale, cei 30 de ani de arhipăstorie a Înaltpreasfințitului Părinte Timotei la Arad s-au desfășurat pe două coordonate esențiale, strâns legate între ele: pe de o parte, arhierul nostru s-a integrat cu dăruire în tradiția istorică locală a Bisericii Ortodoxe din această parte de țară, păstrând cu sfințenie tezaurul spiritual și cultic al predecesorilor săi, iar pe de altă parte, a dus „o luptă susținută pentru afirmarea valorilor Ortodoxiei românești într-un context al schimbărilor multiple generate de noua reșezare socială, culturală și instituțională a României post-decembriste. Ca Episcop și Arhiepiscop al Aradului, Înaltpreasfinția Sa și-a asumat mai multe direcții ale misiunii și pastorației Bisericii noastre, finalizând în acest sens proiecte cu impact major în plan bisericesc și cultural-teologic. Pentru toate acestea, Vă mulțumim”.

ÎNCONJURAT CU DRAGOSTE

Arhim. conf. dr. Teofan Mada, vicarul administrativ eparhial, a marcat, în cuvinte pline de emoție, amintiri din tinerețea sa, când, ca pelerin la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, „am avut bucuria să particip și să-l aud liturghisind atât de frumos pe IPS Timotei. Tocmai de aceea, încă de atunci i-am purtat Înaltpreasfinției Sale o cinstire deosebită, pentru eleganța sa liturgică, dar și pentru erudiția sa teologică. Vă mulțumesc acum pentru părinteasca dragoste cu care m-ați primit și mă înconjuzați”.

Acestor alocuțiuni le-a urmat sesiunea de prezentare a referatelor pregătite de părinții profesori.

La final, IPS Arhiepiscop Timotei a mulțumit pentru această emoționantă manifestare, adăugând: „Mulțumesc Bunului Dumnezeu că m-a învrednicit să ajung această frumoasă aniversare, iar Arhierul Hristos să ne binecuvânteze pe toți cu sănătate și cu multe bucurii”.

Foaia de Ramna

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

ZIUA NAȚIONALĂ ÎN CONȘTIINȚA BĂNĂȚENILOR

Prof. GABRIELA ALMĂJAN

Ca în fiecare an, în școala noastră, ziua de 1 Decembrie este sărbătorită cum se cuvine.

După mulțumirile adresate invitaților (doamnei primar și celorlalte oficialități locale) de către domnul director, elevii noștri, de la cel mai mic la cel mai mare, sunt animați de un puternic sentiment – patriotismul. Cu gânduri

curate, plini de inocență, intonează imnul țării, apoi ascultă cu interes vocea caldă și entuziastă a domnului profesor de istorie, care le povestește despre unire, despre eroii țării, despre importanța evenimentului.

Momentul literar-artistic debutează, cum e firesc, cu cei mai mici, elevii clasei pregătitoare, care sub îndrumarea doamnei învățătoare, rostesc emoționați versuri patriotice fluturând steaguri tricolore.

Nici ceilalți nu se lasă mai prejos și demonstrează că și ei s-au pregătit cum se cuvine pentru un astfel de moment solemn.

Apoi, cu glasuri cristaline elevii mai mari, gimnaziștii pornesc o serie de cântece patriotice („Treceți batalioane române Carpații”, „Nu uita că ești român!”, „Frați români...” etc.), iar finalul e dat de „Hai să-ntindem hora mare!”. La plecare toți simt cum inima de român parcă bate mai tare.

CREAȚII ALE ELEVILOR

O ÎNTÂMPĀLARE DIN COPILĂRIA MAMEI

ROXANA MANEA - CLASA A VII-A

12 noiembrie 2034. În casa familiei Toada avea loc o ceartă. Tatăl lui Ionuț îl certa pe copil deoarece a luat o notă mică la testul din lecturi pentru vacanță.

Mama lui Ionuț, Roxana, îl luă pe copil în camera lui și îi spuse:

- Dragul meu, nu trebuie să fii supărat că ai luat o notă mică. Hai să îți spun un secret. Eu, în clasa a VII-a, la testul din lecturi am luat nota șase. Îmi amintesc și acum, deși au trecut atâția ani, toate detaliile... Hai, să-ți povestesc ce s-a întâmplat! Totul a început la sfârșitul clasei a VI-a, când am primit și eu, ca și tine, lista de lecturi. Am citit unele cărți, dar, de nerăbdare să termin lista și să scap de

ea ca să am mai mult timp liber, le-am citit cu neatenție. Vacanța a trecut, a început școala și a venit ziua testului...

- Așa, mami,... Mai spune! E interesant! Spuse Ionuț, râzând de întâmplarea mamei lui.

- Unde am rămas? A, da! Venise ziua testului, iar eu eram atât de sigură pe mine că voi ști tot, dar... când am văzut testul am fost înfricoșată! Când profesoara ne-a adus testele și am aflat ce notă am luat, am crezut că voi leșina... Dar, mi-a trecut! Majoritatea colegilor mei aveau note mici, chiar și Estera, mama colegului tău, Dănuț. Eu am fost în clasă cu ea și eram prietene foarte bune, și am făcut multe lucruri amuzante împreună, dar pe astea o să ți le povestesc într-o altă zi. Revenind la povestea noastră... cum spuneam, aproape toată clasa a luat note mici. La început am fost triști, dar după câteva minute am început să ne amuzăm, că aproape toți aveam aceleași

note și asta ne-a apropiat mai mult. Dar, totul a trecut pentru că am învățat și, la următoarea verificare, toți ne-am străduit să luăm note cât mai mari.

- Wau! Mami! Mulțumesc că mă încurajezi!

- Desigur, puiule! Acum gata! Haide că ne așteaptă Anca la ea ca să te joci cu Denis. Mai povestim altă dată. Dar, înainte de asta, du-te și vorbește cu tatăl tău! Fă-l să înțeleagă faptul că o singură notă slabă nu demonstrează că ești un elev nepregătit. Uneori mai iei și note mici! Din greșeli se învață!

Și așa, Ionuț s-a dus la tatăl lui și i-a povestit întâmplarea mamei. Au râs copios de asta, iar băiatul, redevenind serios i-a promis tatălui că va lua note mari.

Ei! Știți vorba aceea: „Elevul nu e elev, dacă nu are toate notele în carnet!”.

PENTRU SIGURANȚA CETĂȚENILOR NOȘTRI

Compartimentul de Prevenire împreună cu Serviciul Arme, Explozivi, Substanțe Periculoase atrag atenția asupra folosirii artificiilor și petardelor. Articolele pirotehnice trebuie să aibă inscripționate în limba română categoria din care fac parte (categoria I și P1 – singurele acceptate de lege pentru comercializare și utilizare în scop de divertisment), instrucțiunile de folosire, termenul de garanție, precum și pericolele care apar la păstrarea, depozitarea, manipularea sau folosirea lor. Persoanele fizice sau juridice autorizate pot folosi articolele pirotehnice de divertisment numai cu luarea măsurilor de protejare a persoanelor, bunurilor materiale, animalelor și a

mediului. Se interzice folosirea articolelor pirotehnice în următoarele situații: a) între orele 24,00 și 6,00, cu excepția perioadelor autorizate, precum și a evenimentelor de interes local, național sau internațional, în baza aprobării autorităților locale; b) la o distanță mai mică de 50 m de construcțiile de locuințe cu până la 4 niveluri și la mai puțin de 100 m față de cele cu peste 4 niveluri; c) la o distanță mai mică de 500 m de instalațiile electrice de înaltă tensiune, de locurile de depozitare și livrare a combustibililor lichizi sau solizi, de instalațiile de gaze; d) la o distanță mai mică decât cea prevăzută de reglementările în vigoare pentru obiectivele chimice și petrochimice ori pentru alte obiective care prezintă pericol de incendiu sau explozie; e) în locurile în care există riscul producerii de alunecări de teren, avalanșe sau căderi de pietre; f) pe drumurile publice deschise circulației rutiere, pe aleile pietonale și în spații deschise cu aglomerări de persoane; g) la o distanță mai mică de 500 m de păduri.

MATERIAL REALIZAT CU AJUTORUL POLIȚIEI RAMNA

Foaia de Giarmata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

1 DECEMBRIE - PRIN TRUP ȘI SUFLET

Cu mic, cu mare, locuitorii comunei Giarmata s-au adunat la Casa de Cultură pentru a sărbători Ziua Națională a României. Programul a început la ora 15:00 cu un program artistic al Școlii Gimnaziale din localitate. De la ora 17.00 s-a dat startul spectacolului „La mulți ani România” alături de ansamblul „Sânziene Bănățene” Giarmata, coregrafia Veronica Kretten. Au întreținut atmosfera și ne-au încântat soliștii: Maria Petchescu, Ciprian Pop, Milena Țaran, Bogdan Firu, Maria Florea, Andrei Molocea, Domnica Titieni, Larisa Zaharia, acompaniament formația Asociația Pro-Datina, condusă de Adrian Scorobete.

Seara s-a deschis printr-o rugăciune rostită împreună cu preotul localității, Ștefan Marcu și

prin cuvântul domnului primar, Virgil Bunescu, alături de care au stat edilii comunelor învecinate și cărora a ținut să le mulțumească: „Este o clipă de sărbătoare și merită să o trăim cum se cuvine. Mulți din fața noastră, români sau de alte naționalități au luptat ca această țară să fie liberă, să fie prosperă. Vreau să mulțumesc pentru prezență domnului primar Victor Malac de la Dumbrăvița, domnului viceprimar Arpad Mikloș, domnului primar de Mașloc, Francisc Bartha. Vreau să le mulțumesc și consilierilor locali, pentru că astăzi prin efortul lor, prin bugetul aprobat de dânsii, sărbătorim această frumoasă zi. Vreau să mai mulțumesc corpului profesoral de la școală pentru programul care l-au susținut. Speranța mea este ca 1 Decembrie din

2014, va fi un 1 Decembrie luminos și vesel, chiar dacă afară acum este o vreme mai potrivnică. Trebuie, astăzi, să fim mai veseli pentru că astăzi este ziua noastră a tuturor, este ziua românilor. Prezent este și profesorul Luchin Octavian - simbolul Giarmatei, unul din românii care s-au născut aici, care a învățat generații întregi și care, sunt convins, va rămâne veșnic, atâta timp cât există România. Vi seze la o Românie și la o comună, în care toți cei plecați în țări străine să vină înapoi acasă, la o Românie în care toți să trăiască onest, cinstit și în bunăstare. Văzând acești copii, cred că speranța mea este îndreptățită.”

La final, toți cei prezenți au putut servi din tradiționalele sarmale și un pahar de vin.

„Când alții visau să ajungă în cosmos, eu visam să trec Prutul”

Tomia Valentina este profesor de biologie la Școala Gimnazială din Giarmata, iar de ceva vreme și consilier educativ. După frumosul spectacol, în care a pus atâta implicare, am stat de vorbă, ca să vedem ce presupune această ocupație.

Ce presupune activitatea de consilier educativ?

- ▶ Activități extracuriculare și consilierea

elevilor în domeniul carierei și a activităților de educație ecologică, educație sanitară, serbări și spectacole.

E prima ediție?

▶ De 15 ani de când sunt în această școală, realizez în fiecare an câte o serbare.

De fiecare dată când am luat parte la o manifestare în Giarmata, am văzut mulți copii. Se implică tineretul?

▶ Anul acesta au fost integrați peste 60 de copii. Ne bucurăm că în fiecare an ei sunt dornici de a participa la aceste manifestări culturale.

Sunt o mulțime de cântece frumoase, din toate zonele țării, am constatat că nu v-ați oprit doar la cele din Țara Banatului. Cum v-ați făcut programul?

▶ Ne-am inspirat din folclorul românesc și din poezii români: Adrian Păunescu, Grigore Vieru, George Coșbuc, Tudor Arghezi. Ne-am dorit ca anul acesta să-l avem mai mult în inimă pe poetul

Grigore Vieru, mie mi-a rămas în minte și în suflet cuvintele lui: „când alții visau să ajungă în cosmos, eu visam să trec Prutul”.

Ce proiecte mai aveți pentru viitor, ce mai pregătiți?

▶ Colinde de Crăciun, chiar Parohia Ortodoxă ne-a invitat la un concert de colinde, care va avea loc în ultima săptămână de școală.

Impresii

Francisc Bartha (primar Mașloc): „Am ales să sărbătoresc la Giarmata ziua de 1 decembrie la invitația domnului primar și chiar mi-a făcut o mare surpriză cu acest spectacol. Cred că este un exemplu și se poate urma și chiar recomand tuturor să organizeze aceste întâlniri pentru că, socializarea nu se face doar pe calculator, se face și în cămin cultural, iar aceste momente rămân în amintirea oamenilor din localitate. Noi, din păcate, suntem la o distanță puțin mai mare, dar mi-ar plăcea să facem proiecte împreună și să putem colabora.

Victor Malac (primar Dumbrăvița): „Vreau să vă spun că noi am sărbătorit ziua de 1 decembrie la Dumbrăvița, vineri. Am

avut un spectacol cu micuții de la școală. Nu am ajuns încă în faza asta, în care este domnul primar. Noi suntem la început, avem un an de când funcționăm cu ansamblul „Dumbrăvițeană”. Mi se pare extraordinar că s-au gândit să sărbătorească ziua de 1 decembrie în acest fel. Chiar m-am simțit extraordinar de bine și mă gândesc ca la anul viitor să fac și eu la fel. Este un exemplu bun. Noi oricum organizăm împreună festivalul de colinde și de obiceiuri de iarnă, în 13 la Giarmata și în 14 la Dumbrăvița. Sper ca pe viitor să colaborăm, eu mă înțeleg foarte bine cu domnul Virgil Bunescu, iar împreună, comunele învecinate vor face ceva frumos.”

CÂNDURI DE-ALE ȘCOLARILOR

Vanesa are 10 ani, dansează de la 4 ani și este mândră că astăzi a dansat de Ziua României.

Maria Angela are 12 ani, este la primul spectacol de dansuri populare și transmite colegilor baftă în continuare.

Răzvan Ștefan are doar 9 anișori, semnificația zilei României nu-i este deloc străină și le transmite colegilor multă baftă și să danseze din ce în ce mai bine.

Foaiia de Bata

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Apreciez participarea membrilor Senatului Uniunii în teritoriu, la evenimentele create pentru a recunoaște valoarea unor oameni din diverse domenii de activitate, dându-le curajul de a merge mai departe

(urmărire din numărul trecut)

Domnule primar, haideți să ne întoarcem la lucruri mai pământene și spun asta, știind prea bine că înfățișarea comunei Bata poartă, astăzi, amprenta administrației dumneavoastră. Amintiți, vă rog, trei proiecte importante pe care le-ați dus la bun sfârșit, din cele multe, care s-au împlinit în mandatul domniei voastre

de până acum.

► În cei șase ani de mandat de primar, în comuna mea, s-au realizat mai multe obiective, dintre care enumăr doar trei, dintre cele mai importante: infrastructura rutieră și infrastructura pietonală (drumuri comunale Bata-Lalașinț, Bata-Bulci și trotuare în toate satele). Comuna Bata are toate planurile parcelare recepționate de OCPI (cadastrul pe extravilan). Suprafața comunei, în procent de 47%, este intabulată în Cartea Funciară și toți deținătorii de teren au

primit referatele de acceptare în mod gratuit. Practic, sătenii mei nu plătesc nici un leu pentru intabularea terenurilor, acesta fiind un obiectiv pe care am vrut să îl realizez din primul an de mandat, convins că, adevăratul document, care atestă calitatea de proprietar, este extrasul CF. Un alt obiectiv, pare oarecum banal, dar de eficiență maximă, și anume, realizarea unei împrejurări a terenului agricol pentru a limita intrarea vânatului din păduri către terenurile agricole. Comuna Bata, fiind o zonă în care predomină mistreții, aceștia pot produce pagube însemnate, la culturile agricole. Dacă raportăm valoarea obiectivului la pagubele care se puteau produce (având experiența anilor trecuți), putem spune că obiectivul este deja amortizat.

Ce proiecte pregătiți pentru viitor?

► Pentru viitor, ne-am propus reabilitarea Școlii Gimnaziale „Patrichie Popescu” Bata, continuarea modernizării străzilor, pe toată lungimea satelor, a infrastructurii pietonale (trotuare), dotări la Căminul Cultural Țela, modernizarea pieții agroalimentare Bata, realiza-

rea unui pod pe Valea Sulinișului pentru accesul utilajelor la cele 1000 de hectare – teren agricol, dincolo de calea ferată de mare viteză (Culoarul IV Pan European), care va tăia terenul agricol extravilan al comunei Bata.

Și în slujirea unei case apar nemulțumiri, cu atât mai mult a unei comune. Ce vă nemulțumește, domnule primar?

► Ca nemulțumiri, există unele: faptul că populația este una îmbătrânită, cu capacitate de muncă pierdută, parte din case abandonate ori fără posibilități reale de reabilitare, cosmetizare din partea celor care locuiesc acum în ele. La începutul mandatului meu, din zece case, se cosea în fața acestora, la două. Acum, din zece, se întrețin opt și pentru cei doi care, fie că nu se află în comună, fie că sunt în neputință, intervine primăria. Aș dori mai multă preocupare din partea sătenilor mei pentru întreținerea satului.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE
SILVIA FECHETE

ÎNGERII NOȘTRI

„Cu mâne zilele-ți adaugi
Cu ieri viața ta o scazi,
Și ai cu toate astea-n față
De-a pururi ziua cea de azi!”

(Mihai Eminescu)

Genialul pictor și sculptor Michelangelo trecu într-o zi de toamnă cu picături mari și reci de ploaie și frunze îngălbenite purtate

de vânt pe lângă curtea unui vecin. Privind peste gard văzu acolo o bucată mare de marmură plină de praf și noroi. Chemându-și vecinul îi zise:

- „Dragul meu te-aș ruga să-mi dai mie marmura aceea, pentru că eu văd în ea un înger încătușat și vreau să-l eliberez!” Vecinul îi spuse:

- „Poți să iei marmura ca pe o donație, nu pe bani.”

Michelangelo a luat marmura a dus-o la ate-

lierul său și a curățat-o. A început să lucreze. Dăltuia zi după zi, noapte după noapte, până când cădea răpus de oboseală și somn. Pe la mijlocul iernii, într-o noapte geroasă, ilustrul sculptor ajunsese la ultimele detalii. A făcut ultimele finisaje și dădu pe sculptura sa cu o substanță scilpitoare, apoi scoțându-și paltonul, acoperi cu el statuia. După o vreme vecinii și prietenii săi văzând că maestrul nu mai apare au mers la ușa atelierului și au bătut insistent, dar nu le-a deschis nimeni. Au forțat ușa, au intrat și mare le-a fost mirarea când l-au văzut pe Michelangelo zăcând înghețat de frig și fără suflare lângă opera sa. Când au luat paltonul descoperind statuia au rămas muți de uimire. Se aflau în fața unui înger cu aripile întinse în zbor și cu ochii larg deschiși privind spre cer. Se aflau în fața celebrei opere „Îngerul descătușat!”. Îngerul simboliza perfecțiunea.

Noi ca dascăli, când suntem în fața fiecărui elev al nostru, trebuie să privim dincolo de trupul pământesc al fiecăruia, știind că există sufletul nemuritor, căruia avem obligația morală și deontologică să-i dăm aripile tuturor cunoștințe-

lor pozitive și umaniste spre a se înălța pe scara valorilor morale și materiale. În fiecare copil poate fii un înger încătușat. Putem să-l descătușăm, făcându-ne cât mai bine datoria, aceea de primii luminători și modelatori de suflete. Prin misiunea noastră nobilă de a forma caractere și a zidi și înălța ființa umană suntem colaboratorii lui Dumnezeu pe pământ.

În încheiere aș vrea să reiau ultimele două versuri cu care am început:

„Și ai cu toate astea-n față
De-a pururi ziua cea de azi!”

Azi simbolizează prezentul, prin urmare fiecare zi a fost și va fi azi. Înțelegem că trebuie să folosim fiecare „azi” responsabil, așa cum au făcut-o și înaintașii noștri, mari dascăli ai școlii românești, bineștiind că:

„Cine atinge o stâncă, atinge trecutul!
Cine atinge o floare, atinge prezentul!
Iar cine atinge un copil, atinge viitorul!”

CEZAR MATEAȘ

DISCURS ROSTIT LA „ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI”
BATA, 21 Iunie 2014

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PATRICHE POPESCU” BATA

Învățător - Cezar MATEAȘ

Clasa a II-a:

Adochiței Sorin Mihăiță
Alexi Emanuel
Alexi Maria Cristina
Alexi Tabita Claudia
Gybgyak Florina Larisa
Ilie Ana-Maria Andreia
Jurma Ioana Adriana
Rus Nicoleta Mariana
Slobodă Ionela Cristina

Clasa a III-a:

Alexi Nicu Timotei
Chirpaci Marius Andrei
Crașovan Alexandru Daniel
Grădinaru Manuel
Nedelcu Rebeca Andreea
Ioana
Slobodă Denisa Maria

Clasa a IV-a:

Crașovan Delia Mihaela
Dragoș Diana Geanina
Giurgiuveanu Alexandru
Bogdan
Rus Samuel Fabian

Foaia de Caransebeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

UN VEAC CU „TRAIAN DODA”

Un liceu pe care generalul Traian Doda l-a „gândit încă din timpul vieții sale și pentru care românii au strâns bani încă din 1895”, așa cum preciza una din legendele viei ale unității de învățământ, venerabila profesoară Maria Aron. Manifestările au debutat la monumentul ridicat în memoria elevilor de la „Traian Doda” care au murit în Primul Război Mondial, unde conducerea colegiului a depus o coroană de flori. După slujba religioasă, directorul Felix Borceanu și primarul Marcel Vela au dezvelit placa memorială care marchează centenarul uneia dintre cele mai reprezentative unități de învățământ din Banat. În aplauzele actualilor elevi, fostele cadre didactice și oficialitățile locale și județene s-au îndreptat apoi către sala de sport, unde au fost întâmpinați cu „Gaudeamus igitur” și imnul liceului.

Episcopul Caransebeșului, Preasfințitul Părinte Lucian, a remarcat faptul că două mari personalități bisericești au avut o strânsă

legătură cu Traian Doda.

„Ne bucurăm că cinștim ctitorii și dascălii acestui edificiu de cultură și educație din cetatea Caransebeșului. Mitropolitul Banatului,

Nicolae Corneanu, rămâne pentru eternitate unul din cei mai străluciți absolvenți ai acestui colegiu național. Mai mult, la inaugurarea liceului, în 1914, cel ce avea să devină primul patriarh al României, episcopul Elie Miron Cristea, a participat la inaugurarea și binecuvântarea acestui liceu”, a spus episcopul Caransebeșului, PSS Lucian. Primarul Marcel Vela, fost absolvent de „Traian Doda”, a vorbit cu emoție de liceul unde s-a format. „La acest liceu am visat împreună cu ochii deschiși și am învățat cum să ne transformăm visele în realitate. Dascălii de aici și-au învățat elevii cum să-și picteze visele, cum să-și șlefuiască singuri destinul și cum să sculpeze în viață speranțe de mai bine, de credință, de dragoste și iubire. Așa au reușit timp de 100 de ani să formeze caractere și să construiască lideri, să ne facă să credem în șansa Caransebeșului, în spiritul Banatului și în viitorul României”, a afirmat edilul-șef al municipiului.

FRĂMÂNTAREA ROMÂNIEI MARI

Înainte de Marea Unire, într-un orășel din vestul țării, în Caransebeș, oamenii nu se mai salutau cu „Bună ziua!”, ci cu „Trăiască România Mare!” Astfel, ideea de unitate națională a pătruns rapid atât în rândul intelectualilor, cât și al „paurilor caransebeșeni”, așa cum era numită clasa de mijloc. Însemnările, fotografiile sau prima harta a României Mari, toate au fost scoase abia acum la lumină de colonelul în rezervă, Liviu Groza, cel care și-a dedicat mare parte din viață, culegând informații și obiecte menite să pună în valoare istoria zonei de vest a țării.

Ideea de unire a intrat în gândurile bănațenilor încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea și a luat amploare de la an la an.

„În perioada 1900-1918 a fost o frământare teribilă în ceea ce privește: „Ce să facem ca să realizăm Unirea cea Mare!”, explică Liviu Groza.

Oamenii simțeau că fac parte din aceeași țară și că au același orizont. O mare contribuție, cu peste două decenii înainte de Unire l-au adus manifestările culturale.

Se organizau concerte, spectacole și cântări, mare parte dintre ele patriotice, însă toate aveau în comun faptul că cei care le susțineau veneau din toată țara.

Colonel fiind în armata caransebeșeană, Liviu Groza a primit ordin pentru a promova istoria orașului tuturor celor care poposeau în Banat. Astfel, a ajuns să intre în posesia unor documente și obiecte de mare valoare istorică și culturală. Unul dintre acestea este harta României Mari, despre care se spune că ar fi prima hartă a României reîntregite, cu o vechime de 95 de ani. A primit-o de la un bun prieten care i-a spus: „După o grindă, am pus această hartă, pe care am păstrat-o cu sfințenie, este harta României Mari. Ți-o încredințez cu dragă inimă, și-atunci când poți, să o arăți lumii să știe că întotdeauna caransebeșenii au păstrat cu sfințenie ideea de România Mare”.

Un alt obiect prezentat, în premieră, publicului, este o medalie care datează tot din 1919.

„Reprezintă efigia regelui Ferdinand, întregitorul, iar pe verso este harta României Mari și de jur împrejur sunt blazoanele provinciilor care au format România Mare. Sigur, am păstrat-o cu sfințenie... dacă până acum a fost ascunsă, și nici n-am pomenit nimănui că eu am această medalie jubiliară, după '89, ea a intrat în circuitul normal”, spune Liviu Groza.

În vârstă de 82 de ani, Liviu Groza a studiat cu atenție istoria ultimilor 200 de ani și a urmărit marile evenimente care au produs schimbări în cultura și civilizația românilor.

„BANATUL A CIURUIT BUCUREȘTIUL”

Pentru cei care Pîși construiesc mușuroiul culturii din informațiile internetului, voleiul este un sport în care două echipe, separate de un fileu înalt, trebuie să treacă mingea pe deasupra acestuia, folosind doar mâinile, cu scopul de a face ca mingea să atingă terenul advers.

Pentru un om asemeni domnului primar Marcel Vela, voleiul este o încleștare de idealuri, o întrecere sportivă spre templul performanței, dar mai ales, voleiul este unul dintre puținele „jocuri” practice de oameni cu bibliotecă.

Iată și motivul de a mă afla în fața televizorului la ora la care Digi Sport, a transmis întâlnirea dintre *Banatul Caransebeș* și *Steaua București*, la capătul căreia, feciorii din Țara Banatului, au obținut prima victorie de trei puncte în această ediție a campionatului de volei al Diviziei A1.

Succesul incontestabil, al echipei din Țara Banatului, este cu atât mai prețios, cu cât a fost dobândit pe terenul echipei Steaua București, de care bănațenii au trecut cu fală.

Elevii lui Dan Banu au avut emoții doar în începutul primului set, când au fost conduși de „militari” cu 6-1, însă pe mâna bună a coordonatorului Ionuț Teleleu, Dan Borota și colegii săi au întors rezultatul și s-au impus cu 25-20. Nici în următoarele două seturi caransebeșenii nu au cedat inițiativa și s-au impus și mai clar, 25-18 și 25-15, obținând astfel trei puncte importante în clasament. Trei puncte ce l-au determinat pe domnul Marcel Vela, să exclame plin de admirație: „Banatul a ciuruit Bucureștiul!”

Servele de excepție, blocajele extrem de inspirate și reușite au făcut ca partida să fie una extrem de spectaculoasă și aprinsă.

„Felicitări băieților noștri, felicitări și echipei Steaua, cred că vom avea o echipă care va apăra culorile Caransebeșului cu brio pe prima scenă. Mă bucur foarte mult pentru tot ce am văzut”, a mai declarat domnul Ion Marcel Vela, imediat după meci.

PAGINĂ REALIZATĂ DE SILVIA FECHETE

Foaia de Făget

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

BANATUL ÎN TRADIȚIE FĂGETEANĂ

ANA MARIA POPA

Administrația locală este deosebit de interesată de dezvoltarea zonei și oferă investitorilor interesați diferite facilități cum ar fi concesionarea de terenuri și sprijin pentru obținerea operativă a documentelor administrative.

CULTURĂ

Orașul Făget, o frumoasă așezare pe malurile râului Bega, este centrul unei zone întinse, vestita poartă de intrare în Ardeal, cu nume de arbore falnic. Adevărata Bucovină a Banatului nu numai prin etimologia toponimică, dar și prin sinonimia bogățiilor folclorice și

etnografice păstrate nealterate într-o formă originală. În ciuda unor puternice mutații și influențe exterioare întâmplătoare sau dirijate, a ajuns astăzi cea mai reprezentativă zonă de păstrare și transmitere a civilizației materiale și spirituale românești din Banat.

Zona Făgetului, fiind așezată la limita estică a Banatului, pe lângă caracterele costumului popular bănățean, a suferit o puternică influență dinspre răsărit, de peste munți, din ținutul Pădurenilor (Hunedoara).

Costumul bărbătesc este de culoare albă, format din cămașă scurtă și izmene lungi, ambele piese decorate cu saboce și dantele. Peste mijloc cămașa este strânsă cu brâuri din piele. Peste cămașă, bărbații poartă pieptare, uneori îmblănite, albe sau colorate, cu decoruri din piele aplicate cu suprapuneri de mesimi colorate și șnururi. În timpul iernii, bărbații poartă șube lungi.

Portul femeilor este mult mai pitoresc, fiind

compus din spăcel (cămașă), ornamentat cu broderie compactă pe mâneci și piept, în formă de tablă; poale ornamentate în partea de jos cu dantele și cusături, peste care apare opregul negru sau cătrânța cu frumoase mostre florale sau geometrice, în culori vii. Iarna și femeile poartă șube.

Orașul castanilor vă oferă următoarele obiective:

- Nedeea românilor Valea lui Liman;
- Bisericile de lemn din zona Făgetului;
- Centrul de vacanță și studii Augusta din Jupânești;
- Circuitul de motocross de la Brănești;
- Peștera de la Românești.

ACTE NECESARE PENTRU ALOCAȚIE NOU-NĂSCUȚI

CONDIȚII DE ACORDARE

- Se acordă o singură dată pentru fiecare din primii 4 copii nou-născuți vii;
- Se acordă pentru copiii în vârstă de până la 6 luni;
- Dosarul cu actele doveditoare este acceptat numai dacă este complet;

- La efectuarea plății, beneficiarul este obligat să prezinte actul de identitate și certificatul de naștere al copilului, ambele în original;

ACTE NECESARE:

- cerere tip;
- c.i. / b.i. mama;
- declarație tip;
- certificat naștere minor+ceilalți copii din familie;
- Negație dacă minorul s-a născut în altă localitate decât cea de domiciliu.

ACTE NECESARE PENTRU AJUTOR ÎNCĂLZIRE CU LEMNE

- cerere tip;
- c.i. / b.i. membrii familiei/gospodăriei;
- adeverință venit pentru fiecare membru din familie/gospodărie;
- declarație pe proprie răspundere tipizată.

rubrică îngrijită de **VIOLETA NEDELCU**

TRAIAN VUIA

ALEXANDRA PETCOV

S-a născut la 17 august 1872 în satul Surducul Mic, comuna Bujor (azi Traian Vuia).

Între anii 1881-1883 a urmat clasele a II-a și a III-a la Făget, mutându-se apoi la

Lugoj, unde și-a continuat studiile secundare și liceale, dovedind o inteligență de excepție și o înclinație spre meșnică aplicată.

În 1892 s-a înscris la Politehnica din Budapesta. Fascinat încă de pe băncile școlii de ideea zborului cu aparate mai grele decât aerul, pleacă în 1902 la Paris pentru a-și realiza visul. După mai multe încercări, la 18 martie 1906, visul a devenit realitate. Aparatul a rulat pe un parcurs de 50 m, s-a ridicat de la sol la înălțimea de 0,6-1 m, parcurgând în zbor o distanță de 12 m.

Reîntors în țată, moare la 2 septembrie 1950.

PREMIANȚII ORAȘULUI NOSTRU

Luiza FENEȘAN

David Anisia Doris (clasa a V-a B)

Premiul II la Festivalul Internațional Concurs de Creație și Interpretare a Poeziei în Grai Bănățean „Tata Oancea” (profesor îndrumător David Elena)

Premiul II la Festivalul Folcloric „Gugulan cu car cu mere” (profesor îndrumător David Elena)

Jude Mădălina (clasa a X-a A)

Premiul III la Festivalul Folcloric „Gugulan cu car cu mere” (profesor îndrumător Golație Lidia)

Mențiune la Memorialul Octavian Larionescu (profesor îndrumător Balogh Valentina)

Necșa Eugen (clasa a IX-a A)

Premiul II la Festivalul Internațional Concurs de Creație și Interpretare a Poeziei în Grai

Bănățean „Tata Oancea” (profesor îndrumător Vida Angelica)

Mențiune la Festivalul Folcloric „Gugulan cu car cu mere” (profesor îndrumător Vida Angelica)

Cozloschi Florin (clasa a X-a A)

Premiul I la Concurs Național de Soft „Grigore Moșil” (profesor îndrumător Borș Ștefan)

Premiul II și calificare la faza națională a Concursului Național NOI INFO (profesor îndrumător Borș Ștefan)

Premiul III la Concurs ITEC - Facultatea de Calculatoare Timișoara (profesor îndrumător Borș Ștefan)

Frunzea Maria (clasa a VIII-a B)

Mențiune 2 la Olimpiada de Limba Engleză -

gimnaziu (profesor îndrumător Mureșan Cristina)

Țif Bogdan (clasa a VIII-a A)

Mențiune 2 la Olimpiada de Limba Engleză - gimnaziu (profesor îndrumător Mateșescu Maria)

Par Tania (clasa VII-a A)

Premiul II la Memorialul „Octavian Larionescu” (profesor îndrumător Balogh Valentina)

Dumescu Diana (clasa a IX-a A)

Premiul III la Memorialul Octavian Larionescu (profesor îndrumător Balogh Valentina)

Jude Mădălina (clasa X-a A)

Mențiune la Memorialul Octavian Larionescu (profesor îndrumător Balogh Valentina)

- va urma -

Foaiia de Petriș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

PETRIȘ O FĂRĂMĂ DE ISTORIE TRĂITĂ

DR. VASILE VIȘĂOAN

Este dimineață, gonesc cu mașina prin sătucul Corbești, îngândurat, ridic privirea, iar aceasta se fixează asupra unui splendid curcubeu care se adapă cu nesaț din frumoasa vale a Petrișului sau Valea Roșie cum este cunoscută în manualele de geografie. Opresc, există un loc între Corbești și Roșia unde adesea poposesc „la o țigară” pe dunga pârâiașului, uneori mă odihnesc, alteori îmi fac analiza zilei, dar, de data asta, pur și simplu, am oprit. Mă așez, susurul apei este liniștitor, mângâi cu dosul palmei luciul argintiu, iar acesta prinde grai și vorbește...

- Bătrâne ascultă, am să-ți spun povestea acestor locuri, dar, tu să o transmiți mai departe în așa fel încât să te primesc de fiecare dată bucurându-mă pe malul meu, în desele tale peregrinări de-a lungul firului meu. - Bine, bătrâne pun legământ, că am să-ți povestesc viața ta și a celor care au trăit aici, uneori, existența ca un ospăț, alteori șezătoarea marcată de lacrimile căzute ca niște mărgăritare pe podeaua suferinței clăcilor impuse de cei care au subjugat acest ținut binecuvântat de Dumnezeu.

INTRAREA ÎN OBÂRȘIA

Și astfel povestea începe...

Mă întorc cu două milenii în urmă, la intrarea în Obârșia, mă opresc la marginea unui iugăr, mă așez, iar în fața mea mi se așterne o priveliște incredibilă. Un gospodar își îndeamnă cu blândețe cei doi boi, care se opintesc din răspuțeri să brâzdeze țelina unui loc care va însemna simplu: pâine.

- Bună ziua bade Ioane!

- Bună să-ți fie inima, peleginule.

- Ce faci bade?

Omul se uită blând la mine, se apleacă, apucă cu palma bătătorită o bucată de brazdă, o sfărâmă blând, apoi se duce la cei doi boi, Joian și Boian și îi mângâie părintește, își șterge fruntea transpirată cu dosul palmei, se întoarce spre mine și zice:

- Brazda aceasta este sufletul meu pe acest tărâm, iar cei doi boi sunt apostoli care sfințesc această bucată de pământ.

- Rămâi sănătos bade, uneori oameni, ca matală, fac raiul mult mai aproape de muritori.

Merg mai departe, sătucul care, deși a

fost înființat de o mână de lotri și care astăzi găzduiește o comunitate de bravi gospodari se termină. Mă întorc. Cobor încet pe firul văii, ajung în satul a cărui denumire a fost dată de cele două surori, Roșia, mă opresc la marginea unui teleac și privesc cu admirație o scenă la care am mai fost părtaș puțin mai înainte.

- Bună ziua Vespaziene!

- Bună ziua domnule, iacă Roma m-a trimis aici să aduc o fărâmă de latinitate, iar eu am găsit o localnică zdravănă, mi-am întemeiat, o familie și brâzdez cu fierul pământul mult mai bine decât cu lemnul în leagănul imperiului.

Rămâi sănătos romanule, iar urmașilor tăi spune-le să fie români adevărați. Plec, pârâiașul mă conduce, îl urmez cuminte, ajung în urmă-

torul sat, numit Corbești. Mă opresc aici, unde dospește cultura de Cucuteni, o bătrână oacheșă, nana Săveta, întoarce o oală de lut cu dosul în sus,

Întreb mirat:

- De ce faci asta, nană Savetă?

- Eh, mi-a murit, bărbatul, iar când s-o porni cu el pe ultimul drum am s-o sparg, pentru că, de... asta-i datină noastră.

Drumul coboară lin, valea se desface arătând deschiderea existenței unei noi așezări, aici o mână bună de oameni trudesc la ridicarea unui conac, care va dăinui multe veacuri. Este, Petrișul, inima acestei așezări, iar acești gospodari, trudesc pe domeniul contelui Szalbeck, la o clacă ce nu este pe placul sufletului lor, dar iubăgia a cuprins și bogatul lor sătuc. Nu-i nimic,

într-o zi, aceste locuri, nu vor mai fi numărate în zile de clacă, ci în titluri de proprietate, care se vor transmite din generație în generație. Dar ce aud, cântă lin o laută acompaniată gingaș de un taragot, este leucă în micuța așezare numită, Seliște, iar nea Sabin s-a gândit să ne desfete cu frumoasele lui triluri din scrierea lui de suflet: „Năpasta”.

LA HANUL MARA

Poate că am obosit, dar merg mai departe, ajung în localitatea făurită pe țărnul lacului „Il”, unde mitropolitul Andrei baron de Șaguna a poposit la hanul Mara în drumul său spre Viena, și de unde se dă tonul evoluției în mai toate împrejurările. Este Ilteul, locul unde susurul râului Mureș se aude îndepărtat și totuși atât de aproape și unde Valea Petrișului și bătrânul narator își termină povestea.

Este o zi splendidă. Același curcubeu se adapă cu nesaț din frumoasa Vale Roșie. Mă opresc, susurul ei mă liniștește.

- Mulțumesc, bătrâne. M-ai spus povestea, dar, n-ai uitat nimic?

- Ba da, bătrână vale. Am uitat. Am uitat să mulțumesc celor care mi-au dat prilejul să-ți spun povestea și multe altele. Ei sunt: *Consiliul Local al Comunei Petriș*, cei ce conduc destinul „Foi de Petriș” din cadrul jurnalului regional „Banatul”, jurnal care „prinde” din ce în ce mai mult avânt, stârnind, de la număr la număr, curiozitatea unor noi cititori, cititori, care au și răbdarea să afle ce gândește un umil tămăduitor de animale.

Și pentru că se apropie frumoasele sărbători de iarnă, doresc tuturor credincioșilor ortodocși, bapțiști, penticostali, catolici și de orice rit, liniște sufletească și prosperitate.

Mulțumesc domnului *Vasile Todi*, cum și doamnei sale *Elena Jurjescu*, pentru prietenia frumoasă ce mi-o arată, ori de câte ori, se află la frumoasa lor căsuță de vacanță din pădurile Tocului și care îmi oferă în cerdacul sufletului lor o picătură de cântec și un grăunte de cultură.

La sfârșit, dar nu în ultimul rând, mulțumesc domnișoarei *Silvia Fechete*, redactor-șef al jurnalului regional „Banatul”, care mi-a întins degetele generoase ale colaborării.

Vă salut și rămân același.

CUVÂNTUL CARE ZIDEȘTE

PR. ROMULUS FRANCESCU

Mi-am amintit, nu demult, într-o discuție cu un apropiat al Bisericii, de Arhimandritul, vrednic de admirație, Ioil Ianakopoulos, care la 23 decembrie 1966, s-a mutat la corturile cerești, mi-am amintit, spuneam, de acest venerat părinte și de un fragment dintr-un cuvânt al său. Spune

părintele și ar fi bine să rețineți spusele sale, vorbind despre *bogăția materială și sărăcia duhovnicească*: „Două feluri de bunuri există: materiale și duhovnicești. Noi, pe de o parte, când e vorba de cele materiale, privim, nu la ce avem, ci la ce ne lipsește; în timp ce, în privința celor duhovnicești, nu ne uităm la ce ne lipsește, ci la ce avem. Nu așa! Invers să faceți! La bunurile materiale să vedeți, nu ce vă lipsește și să vă văicăriți, ci câte aveți și să îl slăviți pe Dumnezeu pentru cele pe care bunătatea Lui vi le-a dat. Iar la bunurile duhovnicești, adică la virtuți, să vedeți, nu ce virtuți aveți și să vă umflați de mândrie, ci câte vă lipsesc, și să vă smeriți pentru sărăcia voastră duhovnicească și astfel să dobândiți îmbelșugat mila Domnului”.

Foaia de Recaș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Dorința unui edil este ca localitățile pe care le păstorește să fie racordate într-o cât mai mare măsură la utilitățile strict necesare

Teodor PAVEL – primar al orașului Recaș

Toate pe lume se schimbă, în afară de floarea viei și de glasul vinului, dovada acestui adevăr, o reprezentă chiar orașul vinului din Țara

Banatului. Am venit cu un ceas mai devreme, decât ora întâlnirii cu domnul primar Teodor Pavel, timp în care, plimbându-mă prin Recaș, constat că orașul de azi, e mult schimbat în bine, față de cel întâlnit cu ani în urmă.

Privesc spre dealurile brumate în zorii dimineții, dealuri cu vii îngrijite, amintindu-mi sfatul regretatului actor Ștefan Iordache: „Să nu torni niciodată sifon, în vinul de spovedanie.” Și tot de la el citire: „Decât să bei vinul de unul singur, mai bine să îl arunci în canal.”

Mă îndrept spre sediul primăriei, gândindu-mă, că, pentru mine, cel mai bun vin, rămâne totuși vinul copilăriei băut în preajma sărbătorilor cu preabunii mei părinți.

Domnule primar, ne reîntâlnim în apropierea sfârșitului de an, un an, nu ușor, privit prin prismă evenimentelor politice, dar și prin aceea a muncii pe care o desfășurați ca edil al acestui oraș.

► Da, a fost un an, cum bine ați remarcat, nu ușor. Dar cu ajutorul bunului Dumnezeu, am trecut cu bine prin zilele lui.

Realizările dumneavoastră sunt realități vizibile cu ochiul liber, dar problemele cu care vă confrunțați ca primar, sunt numai de dumneavoastră știute. Haideți să le cunoască și cititorii „Foi de Recaș” și implicit cititorii din celelalte localități din Țara Banatului. De acord?

► De acord. Banii, bineînțeles că banii nu ajung niciodată, iar situația se acutizează dacă mai apar și alte cheltuieli neprevăzute, așa cum ni s-a întâmplat nouă cu sumele colosale moștenite ca datorii. Din fericire, cu sprijinul autorităților județene, am reușit să achităm o mare parte din ele.

Sunteți un om extrem de activ, un astfel de om, este animat de proiecte, de năzuinți...

► Da, așa cum am mai spus, dorința unui edil este ca localitățile pe care le păstorește să fie racordate într-o cât mai mare măsură la utilitățile strict necesare, apă, curent, gaz, cablu TV. Al doilea set de obiective se referă la curățenia localităților și la locurile de muncă care pot asigura traiul zilnic oamenilor și familiilor lor. Important este ca ei să ducă o viață cât mai decentă. Mă preocupă, de asemenea, problema asfaltării drumurilor. Vrem să amenajăm cât mai multe spații verzi și după cum vedeți am început chiar cu terenul din curtea primăriei și cu Parcul Central.

Una din preocupările dumneavoastră la venirea în primărie, a fost aceea a lărgirii locurilor de muncă din orașul dumneavoastră.

► Exact, știți bine și spre bucuria mea,

avem câțiva investitori importanți. Bineînțeles, în capul listei figurează cramele Recaș, dar și alți agenți economici pe care ne bazăm. Mizăm pe crearea unor noi locuri de muncă, în acest sens purtând discuții cu mai multe societăți, pentru punerea în valoare a terenurilor aflate în proprietatea primăriei.

Consiliul Județean Timiș, vă sprijină în acest sens?

► Consiliul Județean Timiș ne-a promis că ne va pune în contact cu investitori serioși, care să ofere locuri de muncă în oraș. Sunt convins că efectele nu vor întârzia să apară, mai ales după ce vor apărea finanțările europene.

Parlamentarii din colegiul dumneavoastră, au și ei, cred, un cuvânt de spus în buna soluționare a acestei preocupări.

► Ne bazăm mult pe colaborarea cu cei trei parlamentari din colegiul nostru, Ilie Sârbu, Cătălin Tiuch și Ioan Iovescu.

Domnule primar, ce scurtă poate fi uneori o oră întreagă. Spuneam la începutul dialogului nostru că ne aflăm în ultima lună a anului...

► Atunci, vă rog să îmi permiteți, să adresez cu acest prilej, tuturor locuitorilor orașului Recaș, și desigur, tuturor cititorilor jurnalului regional „Banatul” liniște în case, sănătate și La Mulți Ani!

**Dialog consemnat de
GRATIAN NEAMTU**

PRIMĂRIA RECAȘ - MEMBRU DE ONOARE AL RETROMOBIL CLUB ROMÂNIA

SIMONA MARIN

Din primăvara anului 1998 a luat naștere Asociația națională a posesorilor și restauratorilor de vehicule istorice, „Retromobil Club România”, acordând statutul de membru de onoare unor personalități de seamă ale României, pasionate de restaurarea și colecționarea vehiculelor istorice,

colecționari din străinătate, instituții și persoane dedicate clubului în activitățile, pe care acesta le desfășoară. Printre cei mai faimoși membrii se numără fostul monarh al României, Mihai I - președinte de onoare al clubului din toamna anului 2001. Primăria orașului Recaș a participat în perioada 8-16 mai 2004 la Salonul „Auto Tehnica Timișoara”, la solicitarea Filialei Timiș a R.C.R., cu un autocamion perfect conservat marca Ford AA (1931), care a fost folosit până la mijlocul anilor '60, de detașamentul local de pompieri civili. Ca atare, Retromobil Club România a acordat titlul de Membru de onoare, Primăriei orașului Recaș.

2014, ANUL VINURILOR ALBE LA RECAȘ

DANIELA IACOBESCU

Anul 2014 a fost unul favorabil producției vinurilor albe. Cu toate acestea, condițiile climatice din acest an au fost mai puțin propice pentru producerea unor vinuri roșii de calitate, spune directorul Cramelor Recaș, Gheorghe Iova. Acesta precizează, că 2014 poate fi considerat unul foarte bun din punct de vedere al cantității de producție realizate, al vânzărilor dar și cel mai bun an economico-financiar.

La Recaș se intenționează acum investiția într-o nouă linie de îmbuteliere, întrucât cea existentă nu mai face față cerințelor de pe piață. Printre proiectele anului 2015, se mai numără investițiile într-o construcție nouă pentru magazia de produse finite, dar și în înființarea de noi plantații.

Foaia de Ususău

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Simt că locuitorii comunei țin și au încredere în mine și pentru asta nu pot decât să le mulțumesc

Florin ȚOLE - primarul comunei Ususău

Întâmplarea face ca această comună să se împământenescă în „memoria” publicației Banatul, ca un clasic machedon, și anume, prin respectarea cuvântului dat. Așa l-aș defini pe primarul comunei, care m-a făcut să înțeleg că înainte de orice, între semenii, respectul și promisiunea se țin prin bunătate. Pentru a-i cunoaște mai bine comuna, domnul Florin Țole a acceptat un dialog sincer cu noi, iar pentru asta îi aducem cu ocazia sărbătorilor de iarnă, sincere mulțumiri.

Domnule primar, eu știu, dar pentru cititorii jurnalului regional „Banatul”, vă întreb ce nu avea Ususăul de ieri, față de cel de azi, înțelegând prin ieri, anii de dinaintea venirii dumneavoastră la conducerea primăriei.

► În iunie 2008 comuna Ususău avea 6,5 miliarde datorii, dar nu avea:

- un sediu de primărie așa cum este acum, adică modernizat total;
- utilaje achiziționate la scurt timp și care fac cea mai mare parte din lucrările de la nivelul comunei Ususău;
- iluminatul public reabilitat total – bec pe fiecare stâlp în toate cele 5 (cinci) sate;
- achiziționare de utilaje: buldoexcavator, autoutilitară, autogledler;

La Școli:

- 2 microbuze școlare noi;
- grupuri sanitare noi, la Școala Ususău date

în folosință în anul 2013;

- un corp școlar nou dat în folosință în anul 2012 cu 3 săli de clasă, cancelarie și grupuri sanitare;

- o grădiniță nouă, dată în folosință în anul 2013, la standarde europene;

- parc și alei pavate la Grădinița Ususău;
- parc și alei pavate la Școala Zăbalț;
- 2 tereuri sintetice la Școala Ususău și Zăbalț;

La Biserici: sprijinirea financiară a tuturor bisericilor, după posibilități.

- La Biserica Ususău:
- construirea gardului în 2009;
  - construirea parcului în 2010;
  - construirea monumentului eroilor;
  - împrejmuirea cimitirului din Ususău.

Acordarea sprijinului material și financiar pentru construirea unei Biserici în localitatea Bruznic.

La drumuri:

- asfaltarea DC 83 Ususău – Chelmac – 3 Km în anul 2011;
- asfaltarea DC 86 Bruznic – 3 Km în anul 2014;
- peste 30 de podețe tubulare la nivel de comuna Ususău;

- construirea unui pod nou peste Valea Mare în localitatea Zăbalț;

- mii de tone de piatră pe toate străzile comunei.

În ce fel încurajați și susțineți activitățile artistice și sportive din comună?

- Sprijin financiar pentru Asociația Sportivă „Mureșul Ususău”, pentru Lotul Judo. Cu ce probleme se confruntă, cotidian, un primar al României de azi?

Orice cetățean care vine la primărie, vine cu

cea mai importantă problemă a lui și așteaptă de la primar rezolvarea cu prioritate a acesteia, lucru pe care eu îl consider, de altfel, normal. Neavând directori de servicii, un primar de comună are o muncă foarte diversificată și răspunde de absolut tot ce se întâmplă la nivel de U.A.T. În fața cetățenilor și a legii, de la problemele cele mai neînsemnate ale comunității și până la gestionarea corectă a milioane de euro derulate prin diferite programe de dezvoltare locală. Și pentru toate acestea, primarul are un fabulos salariu, în cazul meu, acum după marile majorări din anul acesta, de 2649 ron.

Domnule primar, ce calități apreciați la un om?

- Bunătatea, simplitatea, buna credință, sinceritatea.

Ce așteptați de la anul care vine?

- Un an bun, liniștit, fără hărțuiri politice, să putem lucra mai bine.

Ne aflăm în luna Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, să încheiem, vă rog, această întâlnire a noastră, cu un mesaj, atât pentru locuitorii comunei Ususău, cât și pentru cei ai Țării Banatului.

► Simt că locuitorii comunei țin și au încredere în mine și pentru asta nu pot decât să le mulțumesc și să le spun că sunt onorat că sunt primarul lor. Promit că o să fac tot ce-mi stă în putință să le fie mai bine, zi de zi, pentru tot ceea ce ține de mine și de primăria Ususău.

Le doresc tuturor locuitorilor comunei și românilor de pretutindeni ca marile sărbători care vin, să-i găsească sănătoși, mai liniștiți sufletește, bucuroși și plini de speranță.

Sărbători Fericite și „La mulți ani”.

DEZVOLTARE ECONOMICĂ A COMUNEI USUSĂU

Unitățile economice existente în teritoriul administrativ al comunei Ususău sunt amplasate în drumurile principale, dar preponderant și în cele izolate, funcțiunea economică principală fiind agricolă și activități ce decurg din agricultură, forestieră, existând unități cu caracter comercial și de prestări servicii. Cea mai mare pondere în teritoriu, o are localitatea reședință, cu rol important în viața economică a zonei.

Activități de tip industrial, depozite, construcții, comerț

Se vor enumera mai jos principalele activități economice. Nu s-au putut preciza numărul de angajați, capacitățile, deoarece unitățile sunt în continuă restructurare după necesitățile pieței cu fluctuațiile ei, în perioada de trecere de la economia centralizată la economia de piață. Având în vedere conjunctura actuală, se observă declinul activității economice în general, cu precădere în

Balastiera Ususău, fostele unități de stat, precum și continua transformare a profilului unor unități, în funcție de cererea pieței, apărând noi unități mici productive. Există o mică fabrică pentru realizarea de ferestre din lemn, destinate exportului „RO-TOLEMN” SRL, o balastieră care exploatează rezervele naturale din Mureș și o carieră de piatră între Dorgoș și Pătârș. Toate unitățile sunt dotate cu utilaje noi și moderne, de ultimă generație și investesc în permanență în dezvoltare. Datorită utilajelor performante numărul de angajați este redus.

Activități agricole și zootehnice

Sectorul agricol este preponderant în activitatea comunei, atât înainte de 1989 cât și în prezent, cumulând cea mai mare parte a populației în vârstă de muncă din comună, ajungându-se la peste 50% din populația ocupată. Din păcate tipul de agricultură este cea de subzistență, numeroase terenuri rămânând necultivate. Creșterea animalelor este de tip individual, în gospodăriile din comună, dar și în acest caz nu există un număr prea mare de animale. Pe raza comunei nu există asociații, terenul fiind lucrat individual de proprietarii agricoli.

Turism

În teritoriul comunei Ususău nu există actualmente unități turistice, dar faptul că zona studiată are un peisaj spectaculos, datorită jocului de altitudini pe care îl întâlnim, putem spune că are un

mare potențial turistic. Un potențial turistic poate fi considerat și faptul că în zonă s-a descoperit și un izvor de apă minerală. Potențialul cinegetic al zonei este remarcabil, cuprinzând o varietate mare de specii (fazani, iepuri, căpriori, căprioare, mistreți, vulpi, lupi), vânătoarea de mistreți, fiind sub administrația Ocolului Silvic Buteni datorită unei legislații specifice. De asemenea potențialul piscicol este deosebit, permițând dezvoltarea de activități de turism rural și agroturism împreună cu posibilități de vânătoare și pescuit. Pădurile sunt obiectiv turistic și de agrement al comunei, cu varietăți forestiere, zonă activă pentru vânătoare. Lunca Mureșului prezintă peisaje luminoase, teren denivelat, cu vegetație de luncă înaltă și joasă. Pe raza comunei Ususău se află zone naturale protejate, posibile obiective turistice:

- lacul fosilifer „Zăbalț”
- zona cu nisipuri fosilifere, lângă localitatea Zăbalț, la nord;
- pădurea „Măgura cu Ghimpi”, la nord-vest de Dorgoș.

PAGINĂ REALIZATĂ DE SILVIA FECHETE

Foaia de Voiteg

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

ROMÂNIA, TE IUBESC!

Marea Unire din 1918 a fost și rămâne pagina cea mai sublimă a istoriei românești. Măreția ei constă în faptul că desăvârșirea unității naționale nu este opera nici unui om politic, a nici unui guvern, este fapta istorică a întregii națiuni române, realizată într-un elan tășnit cu putere din străfundurile conștiinței unității neamului.

Sub egida „ROMÂNIA, TE IUBESC!”, Școala Voiteg și Grădinița Voiteg a sărbătorit această zi unică prin participarea tuturor claselor la diferite evenimente culturale și sociale.

Dascălii noștri au înțeles că tinerele vârstare trebuie crescute în spiritul dragostei de neam și

țară, așa cum spun mândrele și unicele noastre cântări:

„Noi credem în D-zeu
N-am făcut la nimeni rău,
Dar avem un jurământ
S-apărăm acest pământ!”

Urare

Vasile ROTARU

Acolo unde suflă
Turbat pe culme vântul
Și spulberă din calea-i
Zăpada și pământul
Unde nu cântă cucul
Și nici privighetoarea
Nici pupăza, nici mierla
Când vine primăvara

Pe unde numai uliul
Și bufnița și cioara
Și noaptea cucuveaua
Hălăduiesc din plin
Acolo pe câmpie
Sub crunta silnicie
S-au întins spre veșnicie
În cazmă și surghiun
Cei duși ca la osândă
Dezmoșteniți de soartă

Departate de-a lor vatră
De dragul lor cămin
Sub paza nemiloasă
Tânjind s-ajungă acasă
Ei n-au lăsat să spună
Credința din străbuni
Ajunși în libertate
Opreliști sfărâmate
O palidă lumină
O flamă de tăciuni.

Familie din Voiteg în Bărăgan

În prima duminică după Praznicul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, la noi a fost sfințit monumentul deportaților în Bărăgan din comuna Voiteg, eveniment religios care a

DEPORTĂRILE DIN BĂRĂGAN

fost oficiat de părintele Zaharia George – parohul bisericii ortodoxe române și la care a cântat corul bărbătesc ortodox din Voiteg, condus de Cornel Cioclade. Ideea înălțării monumentului a fost realizată, grație contribuției familiei prof. Carmen și Emil Cazan, ai căror bunici, Dominica și Moise Jebeleanu, au fost deportați în noaptea de 18-19. VI.1951 în Bărăgan. Interesanta operă de artă aparține sculptorului Șerban Dumitru, fost decan al facultății de Arte Plastice din cadrul Universității de Vest Timișoara.

La manifestările religioase și civice ale comunității creștine din Voiteg au fost prezenți prof. univ. Dr. Ioan Mihai, fost rector la Universitatea de Vest Timișoara și ing. Silviu

Sarafolean, președintele Asociației Foștilor Deportați în Bărăgan.

Ridicarea acestui monument înseamnă iertare și toleranță întru vindecarea rănilor, celor care au ispășit pedeapsa și judecata nedreaptă a regimului comunist.

Monumentul deportaților în Bărăgan ridicat de Carmen și Emil Cazan

PAGINĂ REALIZATĂ CU SPRIJINUL DOAMNEI DIRECTOR CAMELIA FOGAȘ

Foaia de Cenei

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Nu are importanță ce limbă vorbești, trebuie să știi de unde vii

Bileana RANKOV

Bileana Rankov este așa cum o caracterizează și soțul ei „omul bun la toate”. Nu ne-am așezat bine în curtea casei, că dă fuga în bucătărie, unde pune la cuptor o tavă de pogăcele cu jumeri, după care, efectiv, îți lasă gura apă. Se plimbă cu o ușurime și delicatețe de dascăl printre toate obiectele

strânse cu drag și suferă pentru că nu are la dispoziție suficient spațiu ca să le expună. Demn de apreciat gestul său, prin care și-a transformat parte din casă, doar pentru a lăsa ceva generațiilor care va să vină. O sumedenie de articole din gospodăriile vechi, stau așezate în pridvorul casei, plângând parcă după trecerea anilor. Din păcate, nu toate își găsesc locul de cinste, unde ar trebui expuse. Lipsa spațiului o obligă să le depoziteze în pod și trăiește cu speranța că va găsi în Cenei o casă veche, care să devină, cândva, un muzeu.

Am să vă rog să-mi spuneți de unde această pasiune și de câtă vreme „vă chinuie” ea?

► Pasiunea aceasta este de mult, însă am deschis acest mic muzeu, dacă pot să-i spun așa, în 2008. Mi-am dorit să fac ceva pentru sat, întotdeauna le vorbeam copiilor la școală de strămoși și am considerat că trebuie să știe de unde sunt. Nu are importanță ce limbă vorbești, dar trebuie să știi de unde vii. Din păcate nu m-a susținut nimeni și am hotărât să dau eu un exemplu. Am strâns toate lucrurile astea acasă. Am început să adun puțin câte puțin, oamenii din sat mi-au adus obiecte vechi și așa s-a dezvoltat. Mai am în pod multe, numai că n-am unde să le pun.

Mi-ați spus că oamenii din localitate vin și apreciază efortul dumneavoastră...

► Lumea a început să îndrăgească acest lucru, dar mereu am zis că fiecare obiect are locul lui, trebuie puse frumos, din păcate aici nu am spațiu. Mi-ar trebui o casă unde să pot pune fie-

care obiect în evidență.

Eu adun toate aceste lucruri pentru sat, după mine aș vrea să se continue. De 3-4 ori pe an, ar putea să se facă diferite manifestări într-un asemenea ambient. De aceea am zis că o casă mai veche ar fi perfectă pentru a le expune. Deocamdată e doar la mine, eu cu dragă inimă primesc pe oricine arată voință să le vadă. Eu arăt obiectele acestea vechi, am un caiet unde notez ce primesc de la fiecare. Mi-ar plăcea ca în timp să expun și caietul, ca oamenii să vadă ce au dat pentru comunitate.

Mare parte din obiecte sunt adunate din sat. Le-ați adunat și de la familii sârbești și de la cele nemțești. Care dintre obiectele strânse, vă este cel mai drag?

► Da, din comună, pentru că eu am vrut să se vadă cum au trăit cei care au fost înaintea noastră. Dacă va veni o zi în care să le punem într-o casă, mi-aș dori ca ambientul să se asemene cu cel din trecut.

Nu am unul anume. Îmi plac multe, aș putea să spun că îndrăgesc foarte tare lucrurile făcute de mână, cum sunt prosoapele brodate. Când vezi câtă muncă a depus o femeie ca să lucreze aceste minunății, nu poți să rămâi indiferent.

Mi-ați povestit că au venit copiii de la școală în vizită. Asupra căror lucruri s-au aplecat mai mult?

► Cei mai mari au arătat mai mult interes, au întrebat despre fiecare obiect. Am aici o tăbliță pe care se scria înainte la școală, practic vechiul computer. Ei au fost încântați, pur și simplu.

Știu că ați predat la școala din Cenei, putem vorbi, doamna profesoară de o schimbare de la o generație la alta?

► Am lucrat 17 ani în învățământ, aici. Nu știu neapărat dacă s-au schimbat. Tehnologia este cea care a produs niște modificări, dar în rest, au rămas la fel. Am rămas în relații bune cu elevii. Am colege care vin și acum cu micuții să vadă obiectele expuse aici. Am făcut chiar și oră deschisă cu cei de la școală și am mers pe exemple practice. Le arătam cum

se despuia porumbul. În octombrie am cules via cu ei, ca să facă must. Am făcut lipie de casă la cuptor. Toate astea le-au plăcut, pentru că nu e ceva ce fac zilnic. Am văzut că e interes, nu știu cât o să-i țină, dar când a fost vorba de despuiat porumb le-a plăcut, când a fost vorba de struguri la fel și au fost toți activi. Cei mai mari sunt mai interesați, se uită chiar și în cărți, citesc, notează, ceea ce mă bucură.

Eu mergeam înainte cu copiii în câmp, atunci când soțul semăna grâu, spre exemplu, mergeam o dată sau de două ori, să vedem cum a crescut grâul. În iulie, când se recolta, iar mergeam să le arăt cum arată, apoi la moară să vadă cum se macină. Efectiv, îmi doream să vadă tot procesul, pentru a înțelege cum ajunge pâinea pe masă. Copilul trebuie să vadă, nu doar să-i spui sau să citească.

Acum că ați strâns atâtea și atâtea lucruri, le-ați făcut chiar și cunoscute celor din sat și nu numai. Ce o să urmeze? Mă gândesc că nu puteți rămâne cu ele în curtea casei, ar fi păcat...

► Eu îmi doresc să pot să las, aici, în sat, toate aceste lucruri frumoase. Nu vreau nici măcar să se spună numele meu, nu caut laude, caut să las asta pentru generațiile tinere, care vin din urmă. Pentru că ei se nasc acum cu calculatoarele și cred că așa e viața. Vreau să le arăt cum s-a trăit înainte.

Mi-aș dori să mă mai ajute cineva, dar din păcate lumea e prea ocupată, fiecare are probleme, ca să mai aibă grijă de acest aspect. După părerea mea cultura, din păcate, este pe ultimul plan. Întotdeauna este altceva mai important și nu mai avem timp pentru ceea ce ar trebui să ne hrănească sufletul.

INTERVIU REALIZAT DE SILVIA FECHETE

UN COLȚIȘOR DE ȘEZĂTOARE

ALEXANDRA ȘTEFANOV

Meseria de dascăl formează, nu doar oameni și caractere, ci și conexiuni, care poate la alții se dezvoltă mai greu. Un exemplu, demn de urmat ni-l dau dascălițele pensionare din Cenei. Deși nu-și mai practică meseria și nu se mai întâlnesc în cancelarie, douăsprezece, foste profesoare și-au creat obiceiul de a

transforma prima zi de luni din fiecare lună a anului, într-o șezătoare. Prin rotație, fiecare ajunge să fie gazdă, iar așa cum spun ele, nimic nu este mai frumos decât să stai să depănezi amintiri, alături de un ceai cald și un suflet deschis către bunătațe.

Fac parte din oamenii de onoare a comunei, sunt mereu gata să sprijine

orice acțiuni ce au loc în școală și sunt mereu dispuse să întindă o mână, în problemele obștești. Pentru asta le mulțumim și le dorim să fie la fel de sănătoase și voioase, așa cum le-am găsit de Ziua României.

Bileana Rankov - inițiatorea acestor întruniri,

Popov Milița
Chețman Terezia
Susman Mariana
Comanov Zlatița
Goîț Nada
Comanov Snejana
Lal Milița
Chițuleasa Danița
Fericean Verița
Miclușev Iovanca

Foaia de Birchis

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Consider generația calculatoarelor și a telefoanelor mobile, o generație bolnavă

Marius LUCĂ

Ambiția reportericească mă poartă prin așezarea Birchis, care m-a fascinat prin simplitatea plină de căldură, pe care o găsești în fiecare colț al satului. Simplitatea poate plictisește, ar spune unii. Nu! Această simplitate e demnă de foile unei nuvele, care să se așeze pe noptiera fiecărei case de român. Personajele întâlnite de mine, în această comună, ar face cinste unei cărți. De la primarul Ioan Guțu, care șade pe scaunul de primar de ani buni, până la doctorul satului, care, deși nu s-a născut aici, a devenit fiu adoptiv al acestei comune. Mă opresc asupra acestui om, pe numele său Marius Luca, pentru că, povestea statorniciei lui în această așezare, e un exemplu demn de urmat.

De multă vreme la Birchis?

► Dacă stau să mă gândesc bine, la anul sunt 20 de ani de când profesez aici.

Care este zona din care proveniți?

► Traseul meu prin viață a fost puțin mai sinuos. Sunt născut în Lipova, apoi am urmat cursurile facultății UMT Târgu-Mureș, unde m-am și căsătorit. După aceea am plecat cu repartitia în Moldova, am stat vreo trei ani și jumătate. Am revenit în județul Arad în urma unui concurs, în anul

1995, de atunci sunt aici, la Birchis.

V-aș întreba domnule doctor, dacă în cei 20 de ani petrecuți aici, ați întâmpinat probleme deosebite?

► Din punct de vedere medical am avut și probleme mai deosebite. Am avut parte de morți violente, dar mai mult au fost decese din cauza vârstei înaintate. Valea Mureșului este un areal cu populația îmbătrânită. Noi ne ocupăm foarte mult de bolile specifice bătrâneții și majoritatea mor de bătrânețe, de moarte naturală.

Fiind de o bună perioadă în această meserie, v-aș ruga să-mi spuneți, care credeți dumneavoastră că sunt aspectele care s-au schimbat de la a generație la alta?

► Este o diferență între generația mea și generația actuală. Cei de acum sunt oamenii calculatorului, a cifrelor, o generație mai rigidă. Cred, că această „epocă” a calculatorului afectează sănătatea, și deși nu sunt foarte multe studii făcute în această direcție, eu consider generația calculatoarelor și a telefoanelor mobile, o generație bolnavă.

Ce le recomandați acestor tineri?

► Să citească mai mult. Deși cred că este foarte greu să-i scoatem din fața calculatorului, e ca și înlocuirea laptei de mamă de la sân. Copilul după ce se obișnuiește să bea din sticlă, refuză sânul pentru că îi este mult mai ușor să tragă laptele din sticlă. Au toate datele pe calculator, fac

un rezumat la o carte în doar câteva minute. Nu mai citesc, se duc pe internet și de acolo obțin tot.

Aveți copii?

► Am o fată care este studentă în anul VI la Facultatea de Stomatologie, la Timișoara. Eu am încercat să o îndepărtz de latura medicală, pentru că asta implică foarte mult efort.

Oricare meserie are părți bune și părți rele, care sunt satisfacțiile pe care această profesie vi le aduce?

► Satisfacții materiale mai puțin, mai mult satisfacții sentimentale, morale. Am ales meseria asta din vocație, mai puțin din sfaturile părintești. Am văzut acum că foarte mulți copii urmează diverse facultăți la imboldul părinților. Dacă nu o faci din chemarea ta proprie, nu cred că funcționează.

Cum v-ați orientat spre această meserie?

► De mic îmi plăceau animalele, mă jucam, creșteam tot felul de broaște, îmi plăcea să disec broaște. Am fost canalizat pe această direcție din liceu.

Aveți o comunitate liniștită, cum colaborați cu autoritățile locale, cu primăria spre exemplu?

► Colaborarea este excepțională, poate și asta este motivul pentru care am rămas aici de aproape 20 de ani. Sunt sprijinit în toate demersurile.

INTERVIU REALIZAT DE SILVIA FECHETE

REGULAMENT DE PĂȘUNAT

Alte sancțiuni și contravenții

În spiritul prezentului regulament, coroborat cu prevederile OUG 34/2013 și HG 1064/2013, constituie contravenții următoarele fapte:

- pășunatul neautorizat sau introducerea animalelor pe pajiști în afara perioadei de pășunat;
- introducerea pe pajiști a unor specii de animale, altele decât cele stabilite prin contract;
- neîndeplinirea de către deținătorii sau utilizatorii de pajiști a obligațiilor prevăzute în contract;

- circulația pe pajiști cu orice alte mijloace de transport, inclusiv cu atelaje, decât cele folosite pentru activități agricole de cel care utilizează pajiștea;

- nerespectarea bunelor condiții agricole și de mediu așa cum se prevede la art. 1 alin. (2) din OUG 34/2013;

- arderea vegetației pajiștilor permanente;

- concesiunea/închirierea pajiștilor aflate în domeniul public sau privat al comunelor, orașelor, respectiv al municipiilor unor persoane care nu sunt îndreptățite potrivit prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din OUG 34/2013 și HG 1064/2013;

- amplasarea pe pajiște a altor obiective de investiții decât cele prevăzute la art. 5 alin (3) din OUG 34/2013;

- scoaterea din circuitul agricol a terenurilor având categoria de folosința pajiștei fără aprobările legale în vigoare.

Contravențiile prevăzute la alin. (1) se sancționează după cum urmează:

- cu amendă de la 3.000 lei la 6.000 lei pentru persoană fizică, respectiv cu amendă de la 25.000 lei la 50.000 lei pentru persoană juridică, faptele prevăzute la lit. f);

- cu amendă de la 500 lei la 1.000 lei pentru persoană fizică, respectiv cu amendă de la 4.000 lei la 8.000 lei pentru persoană juridică, faptele prevăzute la lit. a), d) și e);

- cu amendă de la 250 lei la 500 lei pentru persoană fizică, respectiv cu amenda de la 2.000 lei la 4.000 lei pentru persoană juridică, faptele prevăzute la lit. b) și c);

- cu amendă de la 1.000 lei la 3.000 lei, faptele prevăzute la lit. g) și h);

- cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei, faptă prevăzută la lit. i).

(3) Contravenția prevăzută la alin. (1) lit. i) se sancționează și cu sancțiunea complementară constând în desființarea lucrărilor și aducerea terenului în starea inițială pe cheltuiala contravenientului.

Secretar

Radu ZAHARIADE

OBICEIURI DE CRĂCIUN PE VALEA MUREȘULUI

„Umblatul cu dubele” sau „Dubășii” este o dătină străveche, care se păstrează până în zilele noastre și o găsim în mai multe zone folclorice de pe Valea Mureșului, diferind de la sat la sat.

Echipa de dubași colindători are în componența ei pe cei care cântă și bat dubele, totodată și taraful.

Feciorii îmbrăcați cu șube și cioareci, cu căciulii împodobite cu flori, tricolor și pană de fazan, ținând în mână dubele, se adună la gazda unde au învățat colinzile în postul Crăciunului.

De aici, încononați cu căprarul în frunte și muzicanții (taraful) în urmă, dubașii pornesc cu colinzile pe la casele oamenilor. De obicei, dubașii mergeau întâi la biserică, unde colindau preotul și familia sa, apoi la primar, dascăli, feciori și fete.

La Ostrov, în fața dubașilor, juca „țurca” (capra), un joc specific, bătând ritmic din botul de lemn. O altă persoană are rolul de a aduna darurile primite de la gospodarii satului: tradiționalul colac de grâu curat/ Cum Dumnezeu l-a dat/ cârnați, țuică, bani.

Persoana se numește „iapă”, denumire care vine de la faptul că duce sacul în spate.

La Căpâlnaș, dubașii sunt însoțiți de „cerb”, care are și o baladă a sa.

Oriunde ar avea loc această dătină, ea este legată de sărbătorile de iarnă și se desfășoară sub formă de colind pe texte de baladă păstorească, vânătoarească, de muncă, de dragoste, pentru fete de măritat și feciori de însurat.

Echipa de dubași din Birchis poate fi întâlnită frecvent în spectacolele căminelor culturale, reprezentând județul în întrecerile de artiști amatori. Umblatul cu dubele se transcrie, ca modalitate de exprimare și în categoria teatrului folcloric.

DOMNICA FLORESCU - Birchis, schiță MONOGRAFICĂ

Foaia de Vermeș

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

VERMEȘUL DE AZI PE MÂINE

GABRIELA SLABU

Finalul de an aduce pentru comuna Vermeș o serie de realizări. Amintim pentru dumneavoastră, parte din lucrările, care poate au dat peste cap activitatea zilnică a celor care își duc traiul de zi cu zi în localitate. Primăria își cere scuze pentru orice disconfort creat.

Proiecte 2014 :

1. S-au finalizat lucrările la Centrul de Informare turistică și marketingul serviciilor legate de turismul rural în comuna Vermeș.
2. S-au început lucrările la proiectul de modernizare a străzilor în localitatea Izgar, comuna Vermeș.
3. Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, Axa Prioritară 6, DMI 6.1 - titlul proiectului Pro Incluziune-pe piața muncii (în desfășurare).
4. Refacere drum Secoșan în localitatea Izgar, afectat de inundațiile din anul 2014.
5. Refacere drum spre Cimitir în localitatea Izgar, afectat de inundațiile din anul 2014.

Lucrurile nu se opresc aici, iar cei de la conducerea comunei Vermeș își propun un an care vine mai fructuos și mai bogat din punct de vedere al îmbunătățirilor din localități. Iată câteva din proiectele propuse:

Proiecte 2015:

1. Modernizare drum vicinal Samoș, localitatea Vermeș, comuna Vermeș.
2. Centru cultural Ersig, comuna Vermeș.
3. Reabilitare Cămin Cultural Izgar, comuna Vermeș.
4. Reabilitare poduri pe pârâul Tramnic, localitatea Vermeș, afectate de inundațiile din anul 2014.
5. Refacere praguri pe pârâul Simeria, în localitatea Izgar, afectate de inundațiile din anul 2014.
6. Extindere alimentare cu apă în localitatea Ersig, comuna Vermeș.
7. Canalizare menajeră și stație de epurare în localitatea Vermeș.
8. Realizarea Cadastrului Sistematic începând cu 01.01.2015 pentru UAT Vermeș.

ÎN ATENȚIA PRODUCĂTORILOR NOȘTRI

RELANSAREA PRODUSELOR TRADIȚIONALE

MIRUNA LOTEANU

Anul acesta, județul Caraș-Severin nu figurează cu niciun un produs în Registrul Național al Produselor Tradiționale. Respectivul registru a fost dat publicității recent de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. O posibilă explicație ar fi aceea că Ministerul a introdus criterii foarte stricte de acreditare. Astfel, produsul trebuie să fie fabricat din materii prime locale fără chimicale, să prezinte o rețetă veche de cel puțin

30 de ani, specifică locului de prelucrare și un mod de producție tradițional, dar și să includă operațiuni de prelucrare realizate manual. Așa se face că la 30 noiembrie 2014, termenul limită de atestare, produse care în anii trecuți figurau ca tradiționale, precum lactatele de Vermeș, pâinea bănățeană coaptă pe vatră, zacusca de ciuperci sau mezelurile de casă, nu se mai regăsesc în Registrul Național al Produselor Tradiționale.

CE ADUC SĂRBĂTORILE DE IARNĂ LA VERMEȘ

ADRIANA VIDREA

În dimineața din ajunul Crăciunului copiii pleacă din casă în casă cu urările specifice acestei sărbători. Acești copii se numesc pițărâi. Tradiția spune că dacă primul pițărâu care deschide ușa casei este băiat, atunci primul născut la animale va fi de parte masculină, iar dacă este fată, va fi de parte feminină. În această zi seara pornesc colindătorii și cete de copii cu „Steaua”. Steaua este denumirea

dată aceleași manifestări care în Ardeal se numește „Irozii” și care are aceeași temă. Până noaptea târziu se aud sunetul clopoțelilor și glasurile copiilor care colindă.

Tot în seara de Crăciun vine și eternul Moș Crăciun care aduce daruri pentru copii. În această seară se mănâncă tradiționalele turte cu urdă.

La Anul Nou se merge cu colinda și plugușorul, iar la miezul nopții, când orologiile marchează despărțirea de anul vechi, pe o colină în centrul satului se aud câteva împușcături care salută noul an, îi urează bun venit, rodnicie cu ploi la timp și noroc la plug. Fanfara cântă „La mulți ani” pentru locuitorii satului și clopotele bat îndelung.

Cu ani în urmă, în Vermeș, în fiecare zi de vineri, era în mijlocul satului, în locul numit „Vatra Piațului”, piața mare. Venea lume din toate împrejurimile cu tot ce aveau de vânzare. Acum acest obicei a dispărut. Un singur obicei nu s-a pierdut în Vermeș: vorbirea populară, specifică locului.

Foaia de Fârliug

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

ZESTREA NOASTRĂ BOIEREASCĂ

ESTERA ROSENBLUM

Câteva zeci de conace și castele boierești împânzesc și astăzi teritoriul județului Caraș-Severin. Dacă unele și-au pierdut gloria de altă dată și sunt doar ruine, altele au avut șansă și sunt complet reabilitate și în glorie. Istorica Ligia Boldea, în urma unor cercetări amănunțite, a stabilit că, pentru Evul Mediu, în Banatul de Munte se poate vorbi de șapte familii cneziale sau nobiliare: „Este vorba de familiile Bizerea de Caransebeș, Deș de Temeșel, Fiat de Armeniș, Gârliște de Rudăria, Măciș de Tincova, Mâtnic de Ohaba-Mâtnic și Racovița de Caransebeș”. Cu siguranță, însă, că Evul Mediu târziu și chiar perioada modernă au adus în Banat și alte familii nobiliare, care nefiind din Banatul montan, au îndrăgit locurile și și-au făcut

reședințe aici. Multe dintre aceste conace boierești se păstrează și astăzi, în timp ce altele au dispărut, fie în timpul reformei agrare din 1923, cum este cazul conacului „spăului” Arthur Gașpary din Fârliug, fie sub buldozerele comuniste ori sub vitregiile vremii. Un grup de tineri interesați de patrimoniul arhitectonic din Banat, Transilvania, Crișana și Maramureș au demarat proiectul „Monumente Uitate”, care și-a propus să inventarieze castelele și palatele ridicate în aceste regiuni, în secolele XVII-XIX. Lista, însă, întocmită pentru Caraș-Severin este extrem de lacunară și poate fi amplu completată.

LA FÂRLIUG OAMENII NU MERG LA PRIMĂRIE CI... LA CONAC

Este greu de spus când a fost construit conacul, dar după arhitectură și amplasament, este probabil să se fi ridicat undeva la jumătatea secolului al XIX-lea. Familia Kucerni era una cu origini maghiare și a ajuns la Fârliug cu funcții administrative, după ce Banatul a trecut de sub administrarea Curții Imperiale în administrarea maghiară. După Marea Unire se pare că boierul de atunci, Feodor Pali Kucerni, era extrem de bine informat și ar fi aflat că liberalii pregătesc reforma agrară, așa că în anul 1920 și-a vândut toate proprietățile și a plecat din sat. Conacul, însă, potrivit prof. Petru Mateia, nu l-a vândut, ci

l-a donat Bisericii Unite din Fârliug, pentru a funcționa ca lăcaș de cult. Odată cu venirea comuniștilor la putere și scoaterea în afara legii a Bisericii Române Unite, în anul 1949, clădirea este preluată de Sfatul Popular al comunei și se transformă în școală. „Școala nouă s-a construit în anul 1967, dar eu am prins perioada în care am învățat, am avut clasele în clădirea de astăzi a primăriei” povestește Maria Bașu, una dintre localnice. După ridicarea școlii noi, în jurul anului 1970, clădirea este transferată în sediul Sfatului Popular și Primăriei Fârliug, ulterior tot aici mutându-se Oficiul poștal, Ocolul Silvic Bocșa Montană, Romtelecom-ul. Cu toate acestea, clădirea s-a degradat destul de mult, iar după 1989 primarii nu s-au preocupat de reabilitarea ei, de teamă că va fi retrocedată Bisericii Unite. Abia actualul primar, Ioan Borduz, încă din anul 2004 a decis să demareze restaurarea clădirii, care a fost finalizată și acum se poate spune că își păstrează cu desăvârșire gloria de odinioară.

O FĂRĂMĂ DE ISTORIE

- urmare din numărul trecut -

Monedele de aur descoperite la Fârliug, care datează din timpul împăraților Nero și Vespasian, practic cu o jumătate de veac înainte de cucerirea romană.

Direcția Județeană pentru Cultură și Culte Caraș-Severin localizează ruinele vechiului castru Aizis pe dealul Ruieni din Fârliug. Deși am observat îndeaproape aceste ruine, nu am făcut măsurători nici nu am ridicat posibile urme de cultură materială deoarece este foarte important ca toate aceste procedee să se realizeze de către specialiști, orice tendință de a scoate aceste obiecte din contextul lor natural și istoric, ar dăuna foarte mult cercetărilor arheologice ulterioare.

În dorința sa de a cuceri Dacia, Traian pornește la 25 martie 101 d. Hs. prima campanie militară, trecând Dunărea la Viminacium și debarcând la Lederata. De aici Traian se îndreaptă spre centrul Daciei, trecând prin Bersobis și Aizis în drum spre Tibiscum, unde va face joncțiunea cu a doua armată romană. De aici înaintează spre Tapae unde este așteptat de către Decebal. Întreg Banatul era sub dominația romanilor care ridică castele solide. Ajuns în inima Daciei, Traian pricinuieste pagube consi-

derabile dacilor, Decebal văzându-se obligat să ceară pace.

Monedele de aur și un tezaur de argint cuprinzând fibule, brățări, un lăntișor și aproape 200 de monede, descoperit la numai 2 Km de Fârliug, în Remetea-Pogăniș, vorbesc fără tăgadă de existența unui nobil dac la Aizis, care, în fața unei confruntări militare, își ascunde averea în albia râului Pogăniș, procedeu caracteristic nobililor daci. Acest tarabostes trebuie să fi fost căpetenia de trib dac de la Aizis, dar care, își ascunde averea fie de teama trupelor romane, fie de teama unor armate stăine, dacă a făcut parte din căpeteniile de trib aliate romanilor.

O a doua ipoteză este aceea că, după 272, rămași fără apărare, dacii și romanii de la Aizis au rămas descoperiți în fața noilor valuri migratoare. Retragerea administrației și armatei romane, au făcut ca locuitorii rămași, fie ei daci sau romani, să se regrupeze în triburi, pentru a se proteja de atacurile barbare. Despre căpetenia unui astfel de trib poate fi vorba, de asemenea, când ne referim la tezaurele descoperite mai sus.

CRISTIAN FRANTZ
MONOGRAFIA LOCALITĂȚII FÂRLIUG

ANUNȚ MODERNIZARE STRĂZI

Comuna Fârliug, titular al proiectului „Modernizare străzi în comuna Fârliug, județul Caraș-Severin” anunță publicul interesat asupra luării deciziei etapei de încadrare de către Agenția pentru Protecția Mediului Caraș-Severin în cadrul procedurilor de evaluare a impactului asupra mediului și de evaluare adecvată: fără evaluarea impactului asupra mediului, în cadrul procedurii de evaluare a impactului asupra mediului, pentru proiectul „Modernizare străzi în Comuna Fârliug, județul Caraș-Severin”, propus a fi amplasat în comuna Fârliug, județul Caraș-Severin.

Proiectul deciziei de încadrare și motivele care o fundamentează pot fi consultate la sediul Agenției pentru Protecția Mediului Caraș-Severin, Reșița, str. Petru Maior, nr. 73, în zilele de luni-joi, între orele 08:00-16:30 și vineri, între orele 08:00-14:00, precum și la următoarea adresă de internet <http://apmcs.anpm.ro/>.

- R -

Foaia de Coșteiu

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Eu sunt o prezență activă în Biserică, sunt cantor

Petru CAREBIA – primar al comunei Coșteiu

Spiritul sărbătorilor de iarnă mă face să fiu din când în când melancolică, întâlnirile cu oamenii din Țara Banatului, mă fac să realizez că am și de ce. Descopăr sub hainele de edili, părți sensibile și povești interesante. Vă aduc în dar, un alt dialog purtat cu prietenul nostru, din comuna Coșteiu.

Domnule primar, ne reîntâlnim în luna care găzduiește cea mai frumoasă sărbătoare a creștinătății: Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

► Da, se apropie ziua cea frumoasă, cum atât de adevărat spune părintele Arsenie Boca: „Iată îngerii cerului vestesc făpturii, minunea: astăzi Dumnezeu S-a pogorât pe pământ. Nu în vijelie distrugătoare, nici în tunetul nimicitor al mănii Sale. Nu în prezența atotputerniciei, nici în focul mistuitor care topește zidirea. Astăzi, cerul se unește cu pământul, nemărginirea se toarnă în mărginire, veșnicia se îmbracă cu vremelnicia, atotputernicia se îmbracă cu neputința, Cel nevăzut e purtat în brațe de o fecioară.

Sunteți un creștin prezent în Biserică.

► Eu sunt o prezență activă în Biserică, sunt cantor, urmând bunicului dinspre tată în această ipostază extrem de plăcută. Atât eu, cât și verii

mei am fost obligați, de mici, să participăm la slujbele de duminică. Bunicul dinspre tată cum spuneam, era cantor la biserica din Obreja. Dacă nu intram la Sfânta Liturghie la 10 fix, nu mai eram primiți la masa de prânz. Puteam noi să tot ajungem la 10,30, că rămâneam flămânzi.

De când sunteți o prezență activă a corului bisericesc?

► Aici cânt în corul mixt de prin '90.

Înțeleg că aveți chiar și o recomandare educațională pentru a evolua ca solist în corul bisericesc, ca psalt sau dascăl cum se mai spune.

► Da, am urmat școala de cantori de la Făget. *Vin tinerii la biserică, domnule primar?*

► Domnișoară Andra, ai amintit de Biserică, de casa lui Dumnezeu și iar mă duce gândul la dojana părintească a părintelui Boca: Magii, care în adevăr erau principii, aceia au călătorit depărtări

mari și cu primejdii ca să-L vadă pe Iisus: astăzi creștinii nu mai ostensesc nici până la Biserică. Sunt îngrijorat de absența tinerilor de la slujbe, dar și a oamenilor maturi, care, mai demult, cercetau sfânta biserică. Pe vremuri nu aveai loc la Paști. Acum nu mai e așa. Și duminicile vin tot mai puțini oameni și asta mă îngrijorează. Cu tinerii e explicabil, deoarece s-a greșit când preoții au fost scoși din școală, de la religie, iar în locul lor au fost aduși profesori.

Domnule primar, vă mulțumesc pentru această întâlnire la capătul căreia, vă rog să adresați locuitorilor comunei un mesaj.

► O fac cu mare plăcere, dorind, tuturor locuitorilor comunei mele, cât și cititorilor celui mai frumos jurnal din Țara Banatului, sărbători binecuvântate!

Dialog consemnat de
ANDRA VASILIU

O ALTEL DE LECȚIE

Prof. LENUȚA PREDEȘTEANU

Disciplina pe care o predau fizica, este o materie frumoasă pentru mine ca profesor, dar neatrăgătoare pentru mulți elevi.

Societatea Română de Fizică împreună cu cadrele didactice care predau această disciplină doresc, de ceva mai mult timp, o reformare în predarea orelor de fizică, astfel încât aceasta să devină o materie pe placul tuturor.

Cu ajutorul predării interactive, a experimentelor, prin folosirea unor metode moderne și implicarea elevilor pe tot parcursul lecției a crescut interesul pentru studierea fizicii în școală.

La Școala Gimnazială Coștieu s-a desfășurat la sfârșitul lunii noiembrie o astfel de lecție, în cadrul activității metodice a profesorilor de fizică din zona Lugoj.

Lecția pe care am susținut-o, a fost la clasa a VI-a și la ea au asistat un număr de 20 profesori de fizică din Lugoj și zona Lugoj. Am dorit să fie o lecție în care aplicațiile practice și experimentul să fie în prim plan. Elevii și-au folosit cunoștințele legate de măsurarea lungimilor, determinarea arii-

lor, determinarea volumului în practică. Ei au lucrat pe grupe și folosind machetele casușei au avut de măsurat dimensiunile pereților casușei, au avut de calculat aria totală a pereților casușei și de determi-

nat volumul de vopsea lavabilă necesară acoperirii pereților. După vopsirea practică a casușelor, elevii au avut de determinat suprafața de „tablă” necesară acoperișului. Au avut de montat „tablă”

pe acoperiș și în final au avut de măsurat și montat gardul necesar curții casei. Pentru o amenajare cât mai frumoasă a curții casei, elevii au primit pe parcursul lecției bonusuri în obiecte pentru curte: băncuțe, fântână, copaci, mașinuțe.

Toți elevii au reușit până la sfârșitul lecției să-și amenajeze o casușă cu curte. Bineînțeles că tot ce au făcut ei în cadrul lecției, se folosește în viața de zi cu zi la o scară mai mare și de aici rezultă caracterul practic al lecției.

Dorința copiilor de a le reuși proiectul la care au lucrat a fost foarte mare și o parte dintre ei și-au implicat părinții în construirea machetelor casușei.

Materialul didactic folosit în cadrul lecției a fost foarte variat, de la pensule, aracet și vopsea lavabilă la polistiren, carton ondulat, plasă pentru gard. Construirea casușelor machetă a necesitat procurarea materialelor, mâna de lucru, timp. Pot să spun însă că munca depusă în spatele pregătirii unei astfel de lecții a fost imensă, dar rezultatul obținut este foarte important.

Consider că lecția desfășurată la Școala Gimnazială Coștieu a fost o reușită și că noi profesorii de fizică ar trebui să facem eforturi să atragem copiii spre această disciplină prin lecții de acest gen.

Foaia de Remetea Mare

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

S-au făcut pași mari în localitate, schimbări multe, în bine

Lucreția DUMITRU

Lucreția Dumitru este referent agricol în comuna Remetea Mare. Un chip care nu-și arată vârsta, care e plin de veselie și de viață, ne primește în birou pentru a ne dezvălui cum decurg lucrurile în administrația publică din localitate.

Mi-ați povestit că lucrați de multă vreme în administrație, aș vrea să știu câți ani v-au prins în primăria din Remetea?

► Lucrez aici din 1989. Revoluția m-a prins aici. Am venit prin transfer pe domeniul agricol.

Mi-ați povestit cu mândrie și parcă cu o urmă de regret despre locul de unde veniți. Spuneți-le și cititorilor noștri de cât timp ați părăsit Banatul de munte.

► Sunt născută în comuna Șopotu Nou, în județul Caraș-Severin. Am venit în Timișoara în 1982, atunci m-am angajat la o fabrică de încălțăminte, acolo l-am cunoscut pe soțul meu, care era de aici, din Remetea Mare. Am lucrat acolo 7 ani de zile, dar având un copil m-am gândit să mă îndrept spre Remetea. Am auzit că este un post de referent agricol, liber și așa am ajuns să lucrez în administrația publică.

Aș vrea să vă întreb, se adaptează ușor un om din Banatul de munte la cel de pustă?

► Te adaptezi pentru că ești tot în Țara Românească, ești tot între oameni. Dacă vrei să fii sociabil și plăcut, te poți adapta oriunde. Oamenii de acolo parcă sunt puțin mai buni, mai înțelepți, aici parcă sunt puțin mai altfel. Există o mică diferență din zona de munte a Carașului și cea de pustă a Timișului.

Ca toți bănățeni adevărați, aveți un singur copil, un băiat.

► Da, am un băiat care are 29 de ani, a terminat ingineria genetică în horticultură și sunt tare mândră de el.

Cu ce probleme se confruntă un om din poziția dumneavoastră, în activitatea pe care o desfășurați?

► Probleme sunt, lucrezi cu oameni, unii sunt mulțumiți, alții nemulțumiți, ca peste tot. În mare parte am încercat să rezolvăm problemele cu care ne-am confruntat. Proprietarii care au avut de primit un teren, un drept al lor, pe baza actelor doveditoare, eu zic că le-au primit, nu sunt probleme de instanță grave, care să dreneze de ani de zile, nu avem sentințe nesoluționate.

Vă mai amintiți cine era primar în 1989, atunci când ați venit?

► Cum să nu? Pe vremea aceea era la căma comunității, domnul Titu Bojin, un om deosebit cu care am lucrat timp de 10 ani, apoi au venit alte partide, alți primari.

Putem vorbi de o diferență dintre Remetea de atunci și cea de acum?

► Da, e o diferență. S-au făcut pași mari în localitate, schimbări multe, în bine. S-au făcut investiții pas cu pas. În fiecare mandat, fiecare primar a făcut ce a putut în limita posibilităților, a bugetului. Nu pot să spun că a fost ceva brusc, fiecare a venit cu aportul său. Până în anii 2000, chiar înainte puțin, nu au fost atâția investitori. După această perioadă au început să vină, dacă ați observat la intrare în Remetea, sunt hale care s-au construit. Atunci, automat au început să vină și banii la primărie și altfel s-au mișcat lucrurile.

Statornicia dumneavoastră la acest loc de muncă este un exemplu și demonstrează că vă place ceea ce faceți. Cred că sunteți unul dintre cel mai vechi om din primărie.

► Sunt cel mai vechi. Cu 25 de ani de activitate, în același compartiment. Am căutat pe cât posibil să ajut oameni cât de mult îmi stă în putință, am evitat supărările și încrâncenările.

Sunteți pe final de an, așteptăm pe lângă zăpadă și sărbătorile de iarnă, v-aș ruga să transmiteți un gând cititorilor noștri.

► O masă îmbelșugată pentru Crăciun, pentru Revelion. Le doresc multă bucurie în suflet și toate cele bune. Dumnezeu să-i lumineze.

INTERVIU REALIZAT DE
Silvia FECHETE

FIZICA ȘI VIAȚA

Mihaela CEPEHA

Seșiunea de comunicări „Fizica și viața”, organizată la școala noastră, aflată pe agenda culturală a C J Timiș, a reunit elevi de gimnaziu din mai multe școli din mediul rural.

BUN RĂMAS TOAMNĂ! BUN VENIT IARNĂ!

Mai micuți, mai mari, plini de viață și de entuziasm, școlarii din Remetea au reușit să aducă zâmbetul pe buzele cadrelor didactice prin frumoasele lucrări prezentate în proiectul cu tema „Bun rămas toamnă! Bun venit iarnă!”.

LA MULȚI ANI 1 DECEMBRIE!

ANA SÂMPETRU

Nu a trecut multă vreme, iar cei mici au vibrat la ideea de a sărbători Ziua Națională a României. Cu poezii, cântece și îmbrăcați în uniforme școlare, micuții au creat o atmosferă în care sufletul de român se elibera de orice tristețe.

Felicităm elevii pentru lucrările interesante prezentate. Premianții și profesorii lor coordonatori de la liceele din Peciu și Giroc, de la școlile din Iohanisfeld și Remetea Mare se vor reîntâlni cu siguranță și la ediția de anul viitor. Organizatorii, prof. Mihaela Cepeha și prof. Florin Petcu, mulțumesc tuturor pentru implicare.

TRANSPARENȚĂ ADMINISTRATIVĂ

- Se aprobă alocarea din bugetul local a sumei de 15.000 lei din cap. 67.02.50, alte servicii, domeniul culturii, recreerii și religiei, cu TVA inclus, necesară reparațiilor curente la exteriorul Bisericii Ortodoxe din comuna Remetea Mare.
- Se aprobă suplimentarea din bugetul local cu suma de 8.000 lei din cap. 67.02.50, alte servicii, în domeniul culturii, recreerii și religiei, cu TVA inclus, necesară reparațiilor curente la exteriorul Bisericii Ortodoxe din comuna Remetea Mare, sat Ianova.

Foaia de Otelec

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Am vrut să sfîntesc ca preot, acolo unde întoarce vulturul cu frâna de mână

Pr. Grigore MARIȚA

Este încărcat de cuvinte duhovnicești și prezintă un deosebit interes pentru comunitatea sa. Pentru acest om, nu pot decât să cer cititorilor, să facă liniște, pentru că ne vorbește Părintele Grigore Marița. După ce am luat parte la Sfânta Liturghie, preotul satului m-a invitat în casa sa, pentru a

sta de vorbă. Este, cu siguranță, cel mai călduros loc pe care l-am vizitat în ultima vreme. Cele două fetițe ale sale, de o cumințenie exemplară, abia dacă și-au făcut simțită prezența, iar doamna preoteasă a avut grijă, ca alături de vorbele de duh ale soțului său, să fie bucate dintre cele mai dulci posibile. Am cunoscut o familie binecuvântată și un om cu o dorință de fier, un om care-și dorește să clădească un lăcaș de cult pentru enoriașii săi.

Sunteți de aproape 6 ani, preot în Iohanisfeld și știu că este prima parohie în care slujiți. Cum ați ajuns aici?

► Da, am venit aici pentru că sunt aproape de satul meu natal, Checea. Nu a fost nimeni interesat, în vremea aceea, de această parohie, iar, fiind aproape de satul meu, am venit aici cu dorința de a realiza ceva. În facultate și chiar în timpul studiilor mele, mi-am exprimat dorința de a mă duce ca preot unde întoarce vulturul cu frâna de mână.

Deși aproape de casă, presupun că nu ați cunoscut localitatea înainte să vă instalați aici. Ce ați găsit în Iohanisfeld atunci când ați venit?

► Am găsit ardeleni de-ai mei. Eu sunt ardelen la origine și mă bucur că am ajuns printre ei.

Și bănățeni îmi sunt foarte dragi. E un mix, fiind oameni veniți din toate părțile m-am identificat ușor cu ei, nu am fost arătat cu degetul ca venitură. Am găsit casa parohială fără gard, fără beton în curte. Pentru mine toate aceste realizări în timp, micuțe ce-i drept, ieftine și de moment, sunt extraordinare. Mi-au făcut viața mai frumoasă.

Ați venit după o perioadă în care satul a fost afectat de inundații, biserica este într-o stare nu tocmai bună. Ați început singur lupta pentru construirea unui nou lăcaș de cult.

► Eu nu am ascultat de mine, ci am ascultat de Dumnezeu și de oameni. Nu mi-a venit doar mie ideea de a construi o biserică în sat. Au fost încă doi preoți înaintea mea, nu au apucat să facă mare lucru pentru că trebuie să stai o anumită perioadă, să iei pulsul satului, să clădești. În primul rând, în acest sat, ca în orice casă, ai nevoie de o icoană, de o candelă care să ardă, să-ți întrețină focul sufletesc și să-ți facă viața armonioasă. În extenso vorbind, satul este o casă mai mare, iar această casă, prima dată când ai terminat-o o sfîntești, adică îl invoci pe Dumnezeu să te păzească, îți chemi străjeri din partea cerului.

Turnul pe care îl zidești la biserică, iar biserica pe care o înalți către Dumnezeu, nu este doar de dragul de a avea un lăcaș de cult, ci de a fi văzut, că aici trăiesc creștini, că aici Sfânta Cruce domnește și că aici oamenii sunt buni unii cu ceilalți. Și sunt buni! Eu am ascultat de ei, asta a fost prima lor dorință. N-au venit 300 de oameni să spună în gura mare că vor biserică, au fost o mână de oameni, atâția sunt și acum, ei vor pune întotdeauna osul la treabă, ei vor pune bănuțul lor puțin la dispoziția construcției și sunt sigur că toate ace-

te lucruri m-au responsabilizat pe mine. Mă consider un privilegiat al istoriei, te poți naște ca și chemat la preoție, îi dai urmare, te faci preot, îi slujești lui Dumnezeu. Îi admir pe preoții care slujesc, sunt buni duhovnici, dar mai mult îi admir pe acei preoți, care nu își fac cunoscut numele, dar care au zidit biserici în fiecare sat.

Ați păstrat pe cineva în suflet, un om care v-a fost alături, v-a fost mentor?

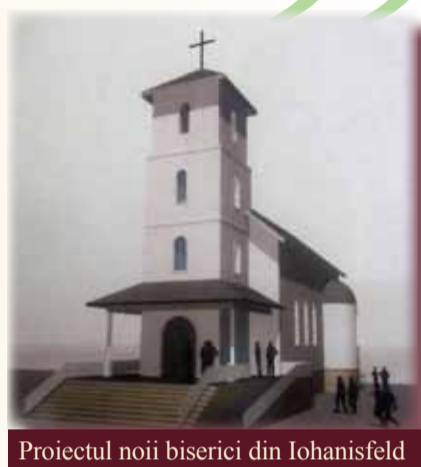
► Nu știu, cine nu-l cunoaște pe părintele Gheorghe Cucu, mie îmi este ca și un tată. M-a crescut în biserică, eram așa mic că nici nu mă vedeam bine de strană și m-a luat în Sfântul Altar.

Care a fost momentul în care ați simțit că vreți să urmați calea lui Dumnezeu?

► În clasa a VI-a. Până atunci nu eram suficient de matur, dar mergeam la biserică, asta pentru că mă trimitea mama mereu, nu mă forța, dar știam că trebuie să mă duc, eram un bun ardelean.

- va urma -

INTERVIU REALIZAT DE SILVIA FECHETE

Proiectul noii biserici din Iohanisfeld

Bijutierul din OTELEC

Unul dintre bănățenii pasionați de etnografie, mai ales de tradițiile, obiceiurile și portul maghiarilor din Banat, este, fără îndoială, Molnar Geza, originar din Otelec. La cei 36 de ani ai săi, se poate lăuda cu multe fapte, dar, cea care i-a marcat destinul, a aparținut tatălui său. Pe când era Geza copilandru, Molnar senior și-a luat băiatul de mână și l-a dus la oraș, la Timișoara, unde l-a încredințat ca ucenic celebrului Gigi Bijutierul, cel care, pe lângă faima dobândită, datorită meșteșugului său, și-a legat numele de pensiunea sa de la Gârna și de organizarea Festivalului internațional de jazz, în satul locuit până nu demult doar de pemi, nu de domni de la oraș. Gigi Bijutierul l-a învățat pe Geza să lucreze mai întâi în aur. Iată, povestea unei mari pasiuni pentru frumos, relatată de Molnar Geza însuși:

„COLECȚIONAM ORICE FEL DE PIATRĂ”

„M-am născut pe 24 februarie 1974 în comuna Otelec, unde am locuit până în 1982, iar după aceea ne-am mutat la Timișoara, unde am absolvit Liceul industrial Electromotor. De copil, am fost pasionat de pietre. Colecționez orice fel de piatră găsită la margine de drum. Mă fascinau. O altă pasiune era aceea de a modela figurine în lut sau plastelină. În anul 1997, printr-o pură întâmplare, am reușit să mă angajez ucenic-bijutier la o firmă

din Timișoara, unde am învățat tainele bijuteriei și unde am întâlnit și pietrele nobile. Tot aici am văzut și câteva camee. Întrebând colegii mai în vârstă cum sunt făcute aceste microsculpturi în piatră, mi-am dat seama că nimeni nu știa prea multe despre ele, spunându-mi că sunt făcute în străinătate. Așa că, m-am hotărât să mă apuc de unul singur de treabă. Primul pas a fost acela, de a mă înscrie la Școala Populară de Artă, secția sculptură, pe care după trei ani de studii am absolvit-o cu gândul în dorința, ca într-o bună zi să fac microsculptură în

pietre semiprețioase. Cunoștințe despre arta sculpturii am acumulat, dar mai aveam nevoie de materie primă (pietre) și de scule. Pietrele le achiziționam din magazine și saloane de mineralogie, unde am găsit pietre care, la prima vedere, deja mă inspirau și vedeam în ele viitoare capodopere. Mai aveam însă o problemă de rezolvat, cea a sculelor pentru microsculptură. Când întrebam pe cineva din breasla noastră despre microsculptură, nu prea știa mare lucru despre tehnica ei. Așa că, m-am pus singur pe treabă. Am luat piatra, am desenat

pe ea un portret și am început să o sculptez sub o lupă puternică cu freze și daltă vidia și diamantată. După câteva zile de lucru am terminat prima lucrare. Acum, trebuia și lustruită piatra. Am rezolvat-o și pe aceea cu ajutorul unui motor de slaif, cu pâslă și pastă dură. A ieșit o adevărată frumusețe și, văzând asta, am prins mai mult curaj. Lucram chiar și două săptămâni la o piesă (cum a fost cu Maica Domnului cu Pruncul în ametist), toate acestea după ce mă întorceam acasă de la serviciu. O făceam din hobby.

„VREAU SĂ LUCREZ DOAR PIETRE BĂNĂȚENE”

„Timpul a trecut, din mâinile mele au ieșit din ce în ce mai multe lucrări. Când le-am arătat colegilor mei, nu le-a venit să creadă. Mulți au spus că așa ceva nu mai făcuse nimeni în România. Cu timpul lucrările mele au ajuns în colecții particulare, dar și în diferite muzee din țară. Am donat o colecție de camee Muzeului de Mineralogie din cadrul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Muzeului Antipa din București, Muzeului de Mineralogie Baia Mare, am participat la saloane de mineralogie din Cluj, București, Timișoara. Și cum am aflat că, și pe teritoriul țării noastre, se găsește materie primă (pietre semiprețioase), am pornit pe urmele lor. Am descoperit multe, iar în viitor vreau să lucrez doar pietre autohtone, bănățene. Printre lucrările mele se află portretul lui Béla Bartok din ochi de șoim; portretul lui Francesco Grisellini, al lui Franz Iosif, al lui Burebista, al domnitorului Vlad Țepeș și al poetului J.W Goethe.”

DINU BARBU

Foaia de Moravița

„Popor din Banat, trezește-te!” - Sever BOCU ■

Tot ce am realizat pentru comuna Moravița, cred eu, ține de datoria mea față de oamenii acestui pământ

(urmare din numărul trecut)

Continuăm în acest număr al jurnalului regional „Banatul”, interviul realizat în luna lui Brumar cu domnul Ioan Fiștea, edilul comunei Moravița,

în același loc, adică în biroul său din primărie, în aceeași notă de amabilitate.

Domnule primar, ne reîntâlnim în luna Undrea sau Andreea, pentru că denumirea populară a lunii decembrie vine de la Sfântul Andrei, o lună plină de lumina nașterii Domnului Iisus Hristos.

► O, ce sărbătoare aleasă domnișoară Silvia, a doua ca importanță în creștinism după Paști.

Știu că sunteți un om credincios, un om cu frică de Dumnezeu, tocmai de aceea, vă rog să îmi vorbiți în începutul dialogului nostru, pentru mai tinerii noștri cititori și nu numai, despre această sărbătoare a bucuriei în iarnă.

► Am să repet ce am citit, dar o fac cu plăcere, și pentru felul elegant în care m-ați „ispitit”.

Deci?

► Crăciunul, domnișoară Silvia, are la bază pasajul biblic, care spune că Fecioara Maria, după ce i s-a vestit că va naște în mod miraculos pe Mesia, a rămas însărcinată. Ea era împreună cu Iosif în Bethleem, pentru a se înscrie la recensământul comandat de împăratul roman Augustus. Ei, bine, în acel moment s-a împlinit vremea să nască și n-au găsit adăpost, decât într-un staul amenajat într-o grotă la marginea orașului. Aici, în simplitate și-n sărăcie, s-a născut Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, trimis să se facă om pentru a-i mântui pe oameni. Nașterea lui n-a rămas neobservată. Păstorii din preajmă au avut o revelație: un înger le-a vestit că s-a născut Mesia, cel așteptat. Au mers, s-au convins, și au răspândit vestea. Trei înțelepți, numiți, în acea vreme magi, au venit din Orient, călăuziți de o stea, până în locul unde s-a născut Hristos și i-au adus pruncului daruri, recunoscând că s-a născut un împărat. În amintirea stelei care i-a condus pe magi, copiii obișnuiesc să meargă astăzi cu Steaua, vestind că Fecioara Maria a născut pe Mesia. Doar regele Iudeii, Irod, nu s-a bucurat de acest eveniment, pentru că își vedea amenințată regalitatea. Nu știa că pruncul Iisus avea să fie un altfel de împărat – al unei împărății spirituale. Creștinii aud această istorie evanghelică, în Biserică, la Liturgia sărbătorii, precum și colindele care

vestesc Nașterea Domnului.

Ați amintit de colinde, colindă copiii Moraviței?

► Mă bucur că îmi puneți această întrebare, pentru că îmi oferiți prilejul să îi felicit pe toți copiii Moraviței, care de ani buni, colindă de Crăciun și Anul Nou, în grupuri mai mici ori mai mari, înveșmântați în port popular, casele noastre. Lor și părinților lor, felicitări!

Domnule primar, ați vorbit atât de cald, încât ați făcut imposibilă orice intenție de a deschide în dialogul nostru, o porțiță administrativă.

► Să nu fim prozaici, sunt prea frumoase sărbătorile găzduite de această lună. Și, nici nu au intrat zilele în sac.

Vă înțeleg, vă mulțumesc și vă rog să încheiem cu un mesaj al dumneavoastră, pentru locuitorii comunei Moravița și pentru cititorii jurnalului regional „Banatul”.

► La acest mare praznic al creștinătății, să-L rugăm pe Dumnezeu nostru Cel Întrupat, ca pentru rugăciunile Maicii Sale, să ne învrednicească pe toți de o viață aleasă și sfântă. Să ne bucurăm de aceste sărbători ale Nașterii lui Hristos și împreună să o preacinștim pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Luminii.

Dialog COSEMÎNAT DE SILVIA FECHETE

PIATRA DE ONOARE

Andrada CĂDARIU

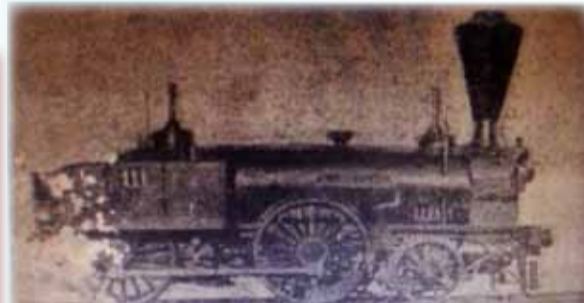
Spre sfârșitul anului 1776, pe când Episcopia Caransebeșului și a Vârșetului era condusă de episcopul Vichentie Popovici, ortodocșii români din Moravița au terminat construcția bisericii lor. Înainte de sfințirea lăcașului sfânt, enoriașii din parohie l-au rugat pe episcopul Vichentie Popovici să alcătuiască un text care să fie cioplit în piatră de Rușchița, iar aceasta să fie așezată deasupra ușii lăcașului de cult ca piatră de onoare (printre faptele episcopului se numără sfințirea bisericii ortodoxe române din Răcășdia, în anul 1778, ca și sfințirea bisericii ortodoxe române din Oravița Montană în anul 1784). În anul 1911 coloniștii șvabi au dărâmat însă biserica ortodoxă română, iar

piatra de onoare a fost lăsată în părăsire în fața unei case din sat. Piatra a fost ridicată abia în anul 1923, dusă la Timișoara și păstrată azi în colecția de obiecte bisericesti și de artă a Mitropoliei Banatului.

ÎNCEPUT DE DRUM LA MORAVIȚA

Comuna avea o poziție geografică avantajoasă, aflându-se exact lângă drumul de la Budapesta la Baziaș de o mare importanță pentru comună a fost și refacerea vechiului drum Timișoara-Vârșet, care era o cale de comunicație strategică încă din antichitate și evul

mediu. Între anii 1853-1854 s-a construit un drum cu macadam, cu un strat de pietriș; circulația căruțelor era permisă doar pe drumurile de țară care mărgineau șoseaua, aceasta putând fi folosită doar pe ploaie sau vreme rea. Obiceiul s-a păstrat până la sfârșitul celui de-al doilea război mondial, când drumurile de pământ au fost arate. Una dintre cele mai importante realizări în epocă a fost construirea căii ferate; în 1855 lucrarea a fost concesionată societății austriece Steg, iar în luna mai 1858 a fost terminată calea ferată Timișoara- Jebel- Stamora Moravița- Vârșet- Baziaș. Tot în 1858 a fost realizată și calea ferată Stamora Moravița- Jam, cu o stație în Deta. S-a construit o gară comună pentru Moravița și Stamora Germană; amplasarea ei se explică prin faptul că locuitorilor le-a fost teamă să nu sară scânteii care să incendieze satul atunci când locomotiva staționa și au ales un loc care să nu pună casele în pericol. Aici exista și o stație de pompe de apă pentru locomotive și o rampă de încărcare, căci era singura gară de mărfuri între Deta și Vârșet, de unde locuitorii satelor din jur își puteau expedia mărfurile.

DAN BURLEANU - MONOGRAFII

OAMENI DIN ȚARA BANATULUI

În chiar zorii zilei în care se pregătea trimiterea la tipar a jurnalului regional „Banatul”, am fost înștiințat că domnul Titu Bojin a fost ridicat de la locuința sa de către procurorii DNA. Prieteni ai Uniunii, cititori ai revistei, m-au sfătuit, binevoitori, să nu publicăm interviul cu domnul Titu Bojin. „Nu dă bine!”. „Dar ce dă bine?” i-am întrebat. În spiritualitatea creștină nu se fericesc mișei în fața încercărilor.

Sigur, mulți din cei care i-au fost alături, inși care cunosc arta dubioasă a supraviețuirii, cu prudența lașității se vor dezice de dânsul. Eu nu pot să fac asta. Nu mă pot înscrie voluntar să devin canalie. Nu pot să arunc cu sare în ochii omului care mi-a așteptat redactorul-șef, în ușa biroului, cu politețe nedisimulată, pentru a duce la bun sfârșit dialogul de mai jos.

La ceasul când scriu aceste rânduri, Titu Bojin, ridicat din capitala Țării Banatului, e dus cu duba neagră dincolo de Carpați. Cred în nevinovăția lui. Ce vremuri ne-au ajuns Doamne: „Vin prăpăduri, vin revanșe, vin zăzanii și dezastre, / Blestemat e semnul tragic de deasupra țării noastre”.

P.S. Hotărârea mea de a o susține pe domnișoara Silvia Fechet, redactor-șef al jurnalului regional „Banatul”, să publice interviul, poate duce la demiterea mea din funcția de președinte al Uniunii Jurnaliștilor din Banatul Istoric, dar prefer să fiu dat afară din funcția de președinte, decât din aceea de om.

Vasile TODI

Ce apreciați mai mult la colaboratorii dumneavoastră?

Caracterul, seriozitatea și loialitatea. Sunt cele mai importante. După aia, vin detaliile...

Care a fost faptul covârșitor care a determinat apropierea dumneavoastră de PSD?

Cred că a contat enorm faptul că eu provin dintr-un mediu mai simplu, muncitoresc, că am fost nevoit să fac mult efort pentru a reuși în carieră, în politică și în viață. Dar mai contează și că am lucrat mereu înconjurat de oameni, am un fel de înclinație naturală spre social-democrație. În plus, în acest partid am cei mai mulți

cunoscuți și prieteni.

Care e principala slăbiciune cu care trebuie să se lupte un politician?

Îmi vine să spun: populismul. Însă cred că cea mai mare slăbiciune ar putea fi faptul, să renunți la luptă. Atunci când vezi că, oricâte eforturi ai face, proiectele începute nu se finalizează. Nu-i ușor să o iei mereu de la capăt.

Ce poate face un deputat din opoziție sau un senator, pentru oamenii care l-au ales?

Să propună și să voteze legi bune pentru țară, să se bată pentru proiectele Banatului, să le susțină împreună cu noi la guvern. Și când vin acasă, să nu evite oamenii, să stea de vorbă cu ei.

Cu care din bătrânii politicieni

TITU BOJIN

ai României voia tânărul Titu Bojin să semene?

Nu am avut un model bătrân. Nu e nici acum bătrân. Este încă plin de energie și înțelepciune. E și fondatorul partidului nostru: Ion Iliescu. Eu cred că este cel mai bun om politic din România.

Domnule președinte, un bilanț al anilor de când vă aflați la conducerea județului Timiș, ce ar consemna?

N-a trecut prea mult timp de când sunt la conducerea acestui județ. Totuși, un bilanț ar trebui să contabilizeze drumuri mai bune, mai întreținute, mai multe localități cu apă și canalizare, mai multe școli reabilite, cămine culturale reparate. Chiar un an agricol mai bun. Avem câteva proiecte funcționale de energie verde, nepoluantă, avem deponu ecologic la Ghizela, avem poduri reabilite sau în curs de reabilitare, avem mai multe obiective culturale și turistice. Nu sunt puține lucruri și desigur, nu ne oprim aici.

Ați putea trăi retras?

Acum, după atâția ani de lucru în echipă, mi-ar fi cam greu. Dar, cred că m-aș

putea obișnui și cu asta. Ce nu poate omul, când vrea?

Care este poetul dumneavoastră preferat?

Îmi plac mai mulți poeți, dar de suflet rămâne poetul nostru național, Mihai Eminescu. Mereu ne întoarcem la el...

Îmi puteți recita o strofă din creația sa? Dacă sunt mai multe, nu mă supăr...

„La steaua care-a răsărit

E-o cale atât de lungă,

Că mii de ani i-au trebuit

Luminii să ne-ajungă”.

Cât de necesară este regionalizarea și când o vedeți realizată?

Este un lucru necesar. Ne-o cere și Uniunea Europeană, vedem că la alții funcționează bine și eficient. Trebuie să o facem și la noi, dar vedeți cât de dificil e să cazi la înțelegere cu partidele din

România. Nu pot să dau un pronostic, dar nu cred că va mai dura mult.

Ce așteaptă de la viitor omul Titu Bojin?

Ca om, îmi doresc sănătate și liniște. Ca om politic, îmi doresc ca România să devină o forță adevărată în regiune și în Uniunea Europeană. Îmi doresc o mai mare apropiere față de români, care trăiesc în afara țării, nu numai în Moldova.

Îmi puteți răspunde la o întrebare, pe care o așteptați și nu am rostit-o?

Nu au fost destule, oare?

Vă mulțumesc, domnule președinte, rugându-vă să încheiem această întrevedere, cu un mesaj al dumneavoastră către toți locuitorii Țării Banatului.

Îmi place expresia Țara Banatului, sună extraordinar. Le doresc cetățenilor din Timiș, din întreg Banatul, să fie sănătoși, să aibă noroc, să trăiască mai bine, să lucreze cu spor, să nu-și uite istoria și tradițiile și să reușim să facem din Banat, un ținut de care să ne mândrim mereu. Că, vorba aia: soarta noastră-i să fim fruncea!

INTERVIU REALIZAT DE
SILVIA FECHETE